

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Στη Χώρα που άματάθηκε, ποίημα.

Δ. ΣΩΜΕΡΕΓΓΗ

Έπίκαιροι διπλωματικοί υπομνήσεις.

ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ ΔΑΦΝΗ

Πόλεμος, ποίημα.

Ν. ΣΠΑΝΑΩΝΗ

Συϊτά του πολέμου.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Λόγοι και Άντιλογοι, υπό Κίμωνος Μιχαηλίδη. — Ο Πατριάρχης Ίωακείμ δ Γ', υπό Α. — Από την ζωή του Πατριάρχου. — Αρχαιολογικά, υπό Κ. — Μακεδονία, υπό Σπύρον Παναγιωτοπούλου. — Πολιτική σελίς, υπό Αργύρεα. — Περιοδικά. — Χρονικά. — Ημερολόγιον του πολέμου.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο Πατριάρχης Ίωακείμ δ Γ', εκτός του κειμένου. — Κρητικοί έθελονταί εις την όδον Σταδίου. — Ο κτήριος Νικόλαος. — Ο κ. Ρακτιβάν. — Ε. Στελλάκης. — Εννέα φονευμένοι αξιωματικοί. — Τρία σκίτσα Π. Ροθύμου. — Οκτώ εικόνες του πολέμου.

Αθήναι, όδός Διοσκουρίδους 35

Ένιαστόν Τεύχος λεπτά 40

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΧΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ

ΕΓΓΡΑΦΑΙ: Δρ. εν έτος Δρ. - Φρ. 25. — Δρ. εν μήνας Δρ. - Φρ. 12.50
 ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ. - Φρ. 2 κατά μήνα. Η πρώτη όδός Δρ. - Φρ. 5
 Διά τούς διδασκάλους: Ελλάδας, Δρ. 18 ετησίως, Δρ. 7 δρ. 6 μήτος
 Έξωτερική Δρ. 14 Δρ. 7.50
 Η ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ 15 ΕΚΔΕΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΛΘΟΥΝΤΑΙ
 ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ εκδίδονται την 15 και 30 εκάστου μήτος.
 Έκαστον έτος αποτελείται από 2 τόμους: από 15 Οκτωβρίου και από 15 Δεκεμβρίου. Το τίμημα της εγγραφής αποστέλλεται δια ταχυδρομ. ή τραπεζικής έκταγής προς τον κ. Κίμωνα Μιχαηλίδην, διευθυντήν Παναθηναίων, Αθήνας.

ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

35 — ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ — 35

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

Καθημερινή χορωδία άντι 5 δραχμών μηνιαίως συμπεριλαμβανομένης και της θεωρίας. Η χορωδία θα παρουσιάζεται εις διαφόρους συναυλίας και ζυρίας. Εις την ίδίαν σχολήν διδόνται μαθήματα μουσικής, κλειδομηθάλου, βιολίου και musique de chambre.

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ — ΣΤΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μόνον τó τουμογραφείον Ε. Καζάνη έβραβεύθη εν τή έκθεσιν του Βορδó.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Συστηματικά διδασκαδικά μαθήματα εις τά μέσα σχολεία.

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗ

Λεοβιακόν Πανόγραμμα.

ΕΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ώ άστέρι του βραδιού χλωμό... ποίημα Α. Μυσά. — Θάνατος του Μόρου Κράλινβιτς.

PROFESSOR MORMORIS

SERIES OF ENGLISH LESSONS

(Elementary, intermediate and advanced stage) after Pitman's system of «Individual Instruction».

Every facility is offered to learners whilst preparing their lessons.

Daily tuition after 2.30 p.m. at No 43 Themistocles Street.

ΙΟΥΛΙΟΥ Γ. ΜΟΡΜΟΡΗ, ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Σειρά μαθημάτων της Άγγλικής γλώσσης δι' αρχαρίους, μέσους και προχωρημένους. Διδασκαλία μετά τας 2.30 μ. μ. και τó βράρας κατά τó σύστημα Pitman της διδασκαλίας κατ' Ατομόν. Πάσα εύκολία παρέχεται εις τούς διδασκόμενους κατά την προαποσκευή των μαθημάτων των.

43 — Όδός Θεμιστοκλέους — 43

ΙΩΑΝΝ. Γ. ΚΡΑΝΙΩΤΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΔΟΝΤΩΝ

Παρακολουθών έγγύτατα τας νεωτέρας θεραπευτικάς μεθόδους και πάσαν πρόοδον της οδοντοιατρικής τέχνης, εφαρμόζει ταύτας τελειότατα εν τή απαρομίλλω Κλινική του δια νεωτάτων ηλεκτρικών μηχανημάτων, εργαλείων και ακτίνων Rontgen, ειδικών δια τó στόμα και τούς οδόντας.

ΟΜΗΡΟΥ 5^Α (ΕΝΑΝΤΙ ΒΟΥΛΗΣ) ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑΝΤΑΛ
 Ηλεκτρικοί λαμπτήρες οικονομίας εν μετάλλω Tantal 70% οικονομία επί της καταναλώσεως του ηλεκτρικού ρεύματος
ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΑΣ
 27 — ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ — 27

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΙΤΣΙΚΑΣ
 ΩΤΟ — ΡΙΝΟ — ΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ
 Έπί τριετίαν ειδικώς εν Εδράντη εκπαιδευθείς
 Δέχεται όδός Γλάδστονως 1 (πρώτη δεξιά πάροδος της όδου Πατησίων) 9 — 11 μ. μ. και 3 — 5 μ. μ.
 Έκτελεί τήν διασωλήνωσιν του λάρυγγος, τήν βρογχο-οισοφαγοσκοπήσιν, ως και πάσας τας χειρουργικάς έπεμβάσεις του κλάδου του.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΔΙΑΔΟΧΟΙ Α. ΠΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΩΝ, ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1870

Μεγάλοι αποθήκαι χάρτου Έφημερίδων, Συγγραμμάτων, Περιοδικών και πάσης ποιότητας. Μεγάλοι αποθήκαι ειδών γραφικής όλης πάσης προελεύσεως. Ατμοκίνητα Έργοστάσια Καπσίγιων, Φακέλλων και Φωτογραφικών Χαρτονίων. Μόνοι εκδόται εν Ελλάδι Έπιστολικών Δελταρίων. Δεχταί παραγγέλμια εκτελούμεναι τάχιστα. Έξεδόθησαν πλέον τών 3,000 ειδών μέχρι τούδε. Ατμοκίνητον Τυπογραφείον με 10 πιεστήρια δια μικράς έπιμεμημένας εργασίας (Travaux de ville) ως και δια μεγάλας καλλιτεχνικάς τσιάτας. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ: Μεγάλη παρακατάθηκη φωτογραφικών πλακών και χάρτου διαφόρων προελεύσεων. Μόνοι αντιπρόσωποι τών φωτογραφικών πλακών Imperial Dry Plate Co Ltd.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΤΩ 1889

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ £ 600.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Έν Αλεξανδρεία, Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθος, Πάτρας, Πειραιά, Τριπόλεϊ, Ναυπλίω.

Καταθέσεις. Η Ιονική Τράπεζα Limited από της 1ης Ιανουαρίου 1910 μέχρι νεωτέρας είδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εις τραπεζογραμμάτια επί τόκω υπό τούς κάτωθι όρους: 3% ετησίως επί αποδόσει εις α' έτήσιον δια ποσά μέχρι 100,000 Δρ. — 1/2% ετησίως εις α' έτήσιον δια ποσά πέραν τών 100,000 Δρ. — 3 1/2% ετησίως μετά 6 μήνας μέχρι 2 ετών. — 4% ετησίως μετά 2 έτη μέχρι 4 ετών. — 4 1/2% ετησίως πέραν τών 4 ετών. Η Τράπεζα δέχεται επίσης καταθέσεις εις χέκους επί Γαλλίας και Άγγλίας, ως εξής: 3% ετησίως εις α' έτήσιον. — 3 1/2% ετησίως μετά 6 μήνας μέχρι 2 ετών. — 4% ετησίως μετά 2 έτη μέχρι 4 ετών. — 4 1/2% ετησίως μετά 4 έτη και επέκεινα. Αί εις έπιτογάς (chèques) επί Γαλλίας και Άγγλίας καταθέσεις αποδίδονται εις 8 είδος, έγένητα ή κατάθεσις, παντός δικαϊώματος χαρτοσήμου επιβαρύνοντος τόν καταθέτην.

ΘΕΟΦ. Μ. ΧΑΛΚΩΜΑΤΑΣ
 ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ
 ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ
 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21^Α

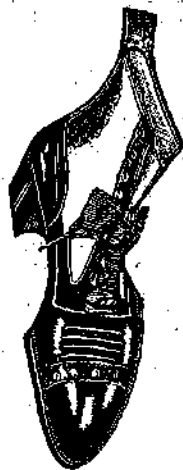
ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΣ

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4

La vraie ondulation Marcel.

Τὰ ἀνώτερα καὶ οἰκονομικώτερα Ἑλληνικὰ ὑποδήματα, θὰ εὗρετε εἰς τὰ καταστήματα

Γ. ΜΟΥΓΕΡ
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

Πλήρης συλλογὴ ἐτοιμῶν υποδημάτων. — Εἰδικότης εἰς τὰ γυναικεία.

ΤΙΜΑΙ
18-20 ΕΤΟΙΜΑ, 22-25 ΕΠΙ ΜΕΤΡΩ

Περὶ προμήθειας ἐξ Ἑυρώπης μιᾶς καταβερεκτηρίου αὐτοκινήτου ἀμάξης

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Τὴν 2^{αν} Δεκεμβρίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11^{ην} π. μ. ἐνεργηθήσεται ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν δημοπρασία δι' ἐνοφραγίστων προσφορῶν διὰ τὴν προμήθειαν μιᾶς

αὐτοκινήτου καταβερεκτηρίου ἀμάξης διὰ τὸ κατάβρεγμα τῶν δημοτικῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν, συμφώνως πρὸς τὴν παρὰ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου καταρτισθεῖσαν συγγραφὴν ὑποχρεώσεων, ἧς οἱ βουλούμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν, προσερχόμενοι εἰς τὸ τμήμα τῆς ὁδοποιίας τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1912

Ὁ Δήμαρχος
ΣΠΥΡ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΟΥ 1912

Ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ μοναδικὴ εἰς τὰ ἐκδοτικά χρονικά ἐκδοσις αὕτη, ἐπὶ τῇ βᾶσει εἰκόνων ληφθεισῶν παρὰ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντων καλλιτεχνικῶν καὶ πολεμικῶν ἀνταποκριτῶν θ' ἀποτελεσθῇ ἐκ 10 φυλλαδίων 16 σελίδων εἰς μέγα σχῆμα μὲ

120 ΟΔΟΣΕΛΙΔΟΥΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΙ 300 ΜΙΚΡΟΤΕΡΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Τὸν πόλεμον τοῦ 1912 εἰς τὴν Βιβλιοθήκην μας

μας μεταφέρουσιν οὕτω οἱ Ἐκδόται

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΚΑΙ Σ^Α

ΑΘΗΝΑΙ — ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

Τὸ ὅλον ἔργον . . . . . Δραχ. 8.—
Ἐκδοσις πολυτελεῆς . . . . . » 16.—
Ἐκαστον φυλλάδιον . . . . . » 1.—

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΒΛΑΒΙΑΝΕΙΩΝ

ΠΑΤΗΣΙΑ

Ἡ πρώτη καὶ τελειοτάτη

ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Κατὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην καὶ διδασκαλίαν τῶν διαπρεπεστέρων Νευρολόγων καὶ Ψυχιάτρων μόνον ἐν τῇ Κλινικῇ θεραπεύονται τελείως

Η ΝΕΥΡΑΣΘΕΝΕΙΑ, ΥΣΤΕΡΙΑ

καὶ λοιπαὶ ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ καὶ ΨΥΧΩΣΕΙΣ

ἀκόμη καὶ αἱ χρονιώταται καὶ δυσίατοι ἔξ οἰασθῆναι αἰτίαι προσερχόμεναι, ὡσαύτως δὲ πάντοτε θεραπευτικῶς τελεῖται ἡ νοσηλεία τῶν ἔξ ὀργανικῶν νοσημάτων καὶ νευρο-ἀρθριτισμοῦ πασχόντων μετὰ ποικίλων ἐκδηλώσεων.

Ὁ Διευθυντὴς κ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ δέχεται τοὺς εἰσαιτέτους καθ' ἄς ὥρας καὶ τοὺς πάσχοντας ἔκ

ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΩΝ

νοσημάτων καθ' ἑκάστην 10-12 π. μ. καὶ 5-6 μ. μ. ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις οἰκίᾳ του

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 45

Ἐναντι Ἀρσακίου, Μέγαρον Μελά

Ἀριθ. Τηλεφώνου 200

Περὶ προμήθειας ἐξ Ἑυρώπης μιᾶς καταβερεκτηρίου αὐτοκινήτου ἀμάξης

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Ἡ διὰ τὴν 2^{αν} Δεκεμβρίου ἔ. ἔ. ὁρισθεῖσα δημοπρασία διὰ τὴν προμήθειαν μιᾶς αὐτοκινήτου καταβερεκτηρίου ἀμάξης διὰ τὸ κατάβρεγμα τῶν δημοτικῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς πόλεως, ἐνεργηθήσεται τὴν 15^{ην} τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 11^{ην} (ἐνδεκάτην) πρὸ μεσημβρίας δι' ἐνοφραγίστων προσφορῶν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν, συμφώνως πρὸς τὴν τροποποιηθεῖσαν συγγραφὴν ὑποχρεώσεων, ἧς οἱ βουλούμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν προσερχόμενοι εἰς τὸ τμήμα τῆς ὁδοποιίας τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1912

Ὁ Δήμαρχος
ΣΠΥΡ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου 67. Κολώνια

Κομμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Γαλακτοκομία

Ι. Χρυσάκης, Πλατεία Συντάγματος.

Φαρμακεία

ΙΙ. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Κωνσ. Σικαράς, Σταδίου 2.

(Εἶδη ὀπτικά καὶ φωτογραφικά).

Φηλιξ Ράνιος, ὁδὸς Σταδίου 8.

(Εἶδη ὀπτικά, φωτογραφικά, ἐπιστημονικά).

Βιβλιοδετεία

Β. Κοντόμανώλη, ὁδὸς Ἰακωβάτου 3.

Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

6.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.

7.05 » Διὰ Κόρινθον, Καλάβρυτα, Πάτρας, Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια.

8.20 » Διὰ Κόρινθον καὶ τὰς μέχρις Ἀργάτας στάσεις.

1.00 μ.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Πάτρας.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν

7.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ἀθήνας.

11.40 » Διὰ Καλάβρυτα, Κόρινθον, Ναύπλιον, Ἀθήνας.

6.30 » Διὰ Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια, Κυπαρισσίαν, Καλάμας, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν.

8.45 μ.μ. Διὰ Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Καλαμῶν

7.00 π.μ. Διὰ Κυπαρισσίαν, Ὀλύμπια, Πύργον Πάτρας, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν, Ναύπλιον, Ἀθήνας.

12.05 » Διὰ Πύργον, Ὀλύμπια, Τρίπολιν.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

4.40 μ.μ. Ἐκ Πατρῶν, Τρίπολεως, Ναυπλίου.

6.15 » Τροιχὴν ἐκ Κόρινθου.

7.05 » Ἐξ Ὀλυμπίων, Πύργου, Κυλλήνης (λουτρά), Πατρῶν, Καλαβρύτων.

8.05 » Ἐκ Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Μεγαλόπολεως, Τρίπολεως, Ναυπλίου.

ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

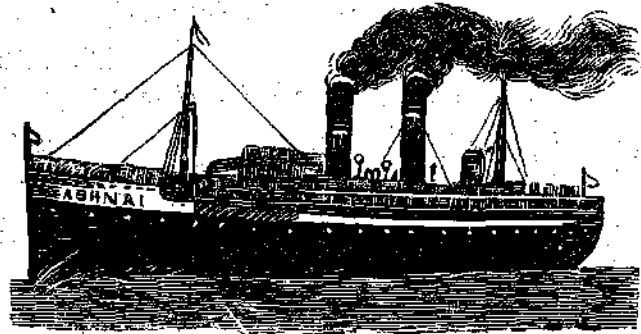
1000 χιλόμε. ἑκπτώσις 25%	Α' Θ.	Δρ.	90	διάρκειας 6 μηνῶν
	Β'		75	
	Γ'		45	
2500 χιλόμε. ἑκπτώσις 30%	Α' Θ.	Δρ.	210	διάρκειας 12 μηνῶν
	Β'		175	
	Γ'		105	

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ—ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΠΕΛΟΥ
παρά τῆ Ἐθνικῆ Ἀτμοπλοΐα

Ἄνευ σύρματος τηλεγράφου

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΗΜΕΡΑΙ 14

Γραμμή τακτικὴ κατὰ 25ήμερον
ἐξ Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς δι' Ἀμερικὴν
Ἀντιπροσωπεῖται εἰς ἅπαντα τὰ μέρη
τοῦ Ἑσπεριικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ

ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ { ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ τόνων 12000 μὲ 1200 θέσεις Γ'. 200 Α'—Β'.
ΑΘΗΝΑΙ 14000 μὲ 1500 Γ'. 300 Α'—Β'.

Νεότευκτα, ταχύτερα, μὲ δικλούς ἑλικας, δικλὰς μηχανάς, ταχύτητος 15 μιλίων, συγκεντροῦντα ἅπαντα τὰ πρόσοντα
διὰ τὴν ταχίστην ὁδὸν τῶν ἐπιβατῶν. Ἡλεκτρικαὶ-Παγοποιητικαὶ μηχαναὶ, Νοσοκομεία, Λουτήρες κ.λ.π. κ.λ.π.

Δρομολόγιον τακτικὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης, Πειραιῶς, Γυθείου, Καλαμῶν, Πατρῶν, κατ' εὐθείαν
διὰ Νέαν Ὑόρκην μετ' ἐπιστροφῆς ἐκ Νέας Ὑόρκης, Πειραιῶς, Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης.

Γενικὰ Πρακτορεῖα ἐν Κων/πόλει, Σμύρνη, Πειραιεῖ, Ἀλεξανδρείᾳ, Πάτραις, Καλάμαις, Βόλοι, Νέα Ὑόρκη.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΜΑΝΤΙΚΑ

ΕΝ ΑΜΙΣΩ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΡ. ΠΑΤΟΥ
ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
ΑΡ 55 Σ
ΑΘΗΝΑΙ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΝ Τῆ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΩΝ 1907
ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛῃ
ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

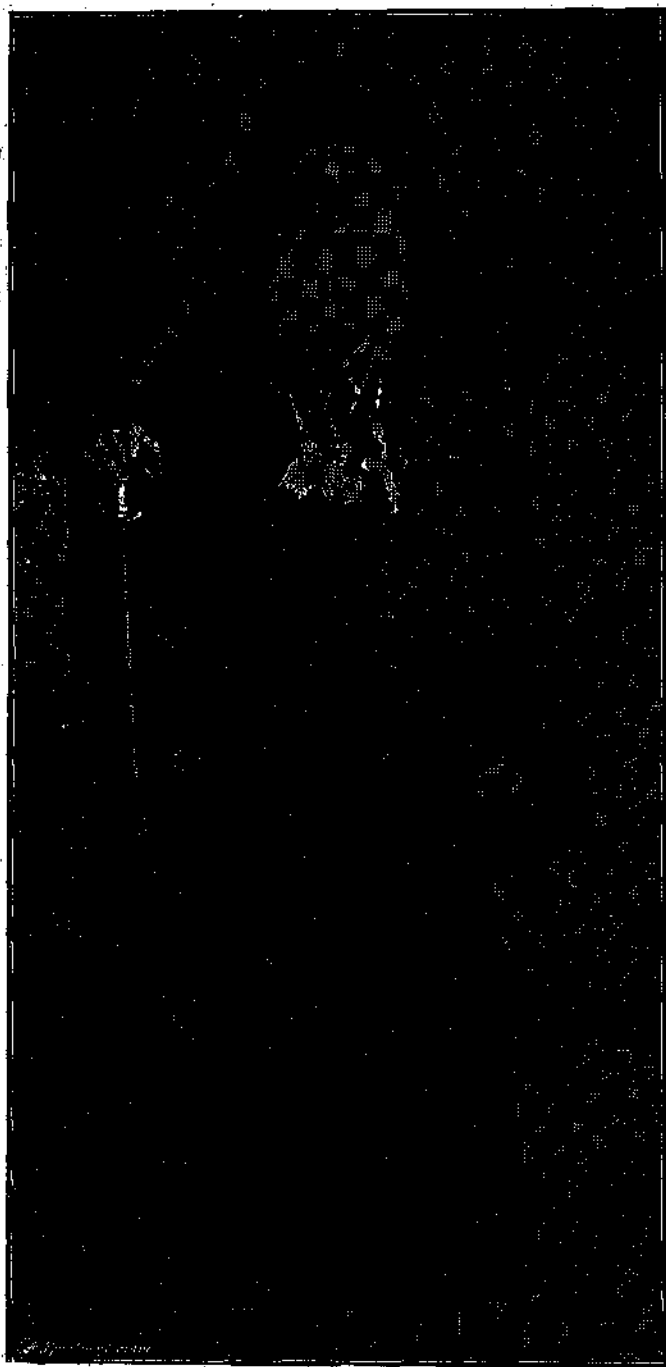

ΤΕΙΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

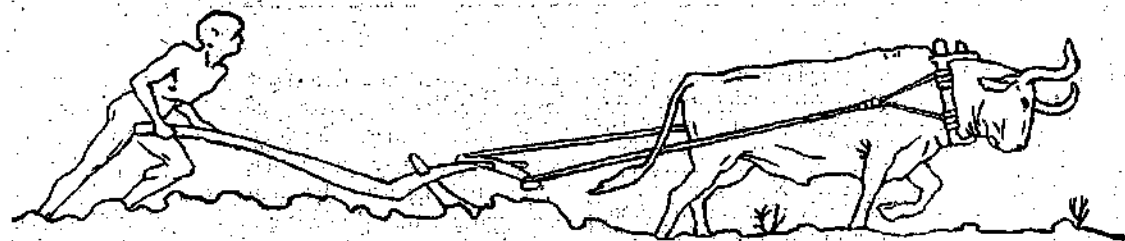
Εἶναι τὰ ἕτοιμα πάντων. Διὰ τοῦτο ἄνευ εἰσῆ-
χθῆσαν ἐπιβλήθησαν γενικῶς. Ἡ συσκευὴ των
εἰς παντα καὶ κεντὰ μὲ τὸ σῆμα τοῦ ΚΥΑΝΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΥ γίνεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν
ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Ἀγγλικοῦ Κράτους.

Παλοῦνται εἰς ὅλα τὰ ἐμπορευματοποιεῖα.
ΠΡΟΣΟΧΗ ΕἰΣ ΤΟ ΣΗΜΑ

Γεν. ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ—Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη)

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ'

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ' 15-30
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1912

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΑΡΜΑΤΩΘΗΚΕ*

Κ' ἔλα, ἐτοιμάστε τὰσπρά σας φουστάνια,
καρδιές, γυναῖκες τρισπονετικές,
ἀπὸ ἀγριλιές και δάφνες τὰ στεφάνια,
κι ἀπὸ μαργαριτάρια τὰ γιορντάνια,
νιόνυφες, μάννες, ἀγαπητικές.

Γιορτερά φωτολοῦστε τὰ παλάτια,
τὰ σπίτια σας ὀρθάνοιχτα, γλωρά.
Γυρνᾶν. Φουμάζουν πολεμόχαρά ἄτια,
σάν τὰ σπαθιά λάμπουν, τρυπᾶν τὰ μάτια.
- Βιολιά, κρασί, ξεφάντωμα, χαρά!

Γυρνᾶν οἱ νικητὲς τυραννομάχοι,
καλότυχες ποὺ θὰ τοὺς ξαναβροῦν,
φαντάζουνε σάν κάστρα και σὰ βράχοι,
και μοναχὰ ὄσους ἔφασε μαύρη μάχη
τὴ χαρὰ τῆς χαρᾶς δὲ θὰ χαροῦν.

Μὰ ἐσεῖς φορέστε τὰ φορέματά σας
τὰσπρα και τὰ γιορτιάτικα, ὦ γλυκειές,
ὅμοια τὰξίζουν τὰ παινέματά σας,
τὰ δάκρυα, τὰ φιλιὰ, τὴν ἀγκαλιά σας,
νιόνυφες, μάννες, ἀγαπητικές,

ὅμοια τὰξίζουν, ὅμοια δοξασμένοι,
γιὰ πανηγύδια και γιὰ ὀλονυχτιές,
ὅμοια και οἱ ζωντανοὶ και οἱ πεθαμένοι.
Μακάριοι και τοῦ Χάρου οἱ διαλεμένοι,
κι ὄσοι ἀργασμένοι μέσα στὶς φωτιές.

Και οἱ τάφοι σάν τὰ σπίτια ὄς ἀντηχήσουν,
παντοῦ χοροὶ, τραγοῦδια ὄς ἀλαλάζουν.
Κι ἀνίσως οἱ Σπαρτιάτισσες ξυπνήσουν,
κι ἀνίσως τίς Σουλιώτισσες ρωτήσουν:
Ποιὲς εἶναι οἱ ξωτικές ποὺ ἀναγαλιάζουν;

Κι ἀνίσως μέσ' στὸν ἄραχνο τὸν ἄδη
ξαφνιάσουνε τῶν ἰσκιῶν τὸ κοπάδι
χοροὶ τοῦ ἀπάνου κόσμου και φλογέρες,
κι ἀνίσως οἱ Σπαρτιάτισσες ρωτήσουν,
οἱ Σουλιώτισσες ὄς τίς ἀπαντήσουν:

- Οἱ ἐγγόνες εἶναι κ' εἶναι οἱ θυγατέρες.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

* Ἀπὸ μιαν σειρὰν ποιημάτων «Στὴ χώρα ποὺ ἀρματώθηκε» τοῦ νέου βιβλίου τοῦ κ. Κωστή Παλαμά «Ἡ Πολιτεία κ' ἡ Μοναξιά». Τὸ βιβλίον θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

Διακοίνωσις τῆς Ἀγγλίας, προτρέπουσα τὰς Δυνάμεις νὰ ὑποστηρίξωσι Λαούς ἐγείροντας τὰ ὄπλα πρὸς κατάλυσιν τῶν τυραννῶν των. — Λόγοι ἀποβλέποντες τὴν διατήρησιν τῆς Τουρκίας ὑπὸ Ἀγγλοῦ διπλωμάτου. — Ἡ Ρωσσοφοβία τῶν δυτικῶν Δυνάμεων. — Τίνες πρῶτοι ὑπέδειξαν τὴν συμμαχίαν τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν. — Λόγοι ἀποτυχίας αὐτῆς ἐν τῷ παρελθόντι, καὶ ἐπιτυχίας αὐτῆς σήμερον. — Γνώμη τοῦ Καβούρ περὶ ὁρίου τῶν ἀξιώσεων τῶν νικητῶν. — Ἡ τύχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ μνήμη λέγει ὁ Guizot εἶναι ἡ μήτηρ τῆς προορατικότητος, καὶ τὸ παρελθὸν κατέχει ἐδρύτατον χῶρον ἐν τῷ παρόντι. Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐμπνεόμενοι, προβαίνομεν εἰς τὴν ὑπόμνησιν διπλωματικῶν ἐγγράφων, ἀγορεύσεων ἐπιφανῶν πολιτειολόγων, περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος, καὶ ἐνεργειῶν, αἵτινες ἀνήχθησαν εἰς περιωπὴν παγκοσμίων γεγονότων, καὶ τὰ ὁποῖα καίτοι παρελθούσης ἐποχῆς, στενωῶς συνδέονται πρὸς τὴν ὑφισταμένην πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν γένει.

Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς διακοινώσεως, τὴν ὁλοκλήρως πρὸ πενήτηκοντα καὶ δύο ἐτῶν, καὶ ὠρισμένως τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1860 ἀπέστειλεν ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, λόρδος Russell, πρὸς τὸν τότε πρωθυπουργόν, καὶ δημοουργὸν τῆς Ἰταλικῆς ἐνότητος κόμητα Καβούρ, δι' ἧς εὐγλώττως, καὶ διὰ τῆς ἐπικλησεως ἔτι τῆς γνώμης δοκιμοτάτου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συγγραφέως τοῦ διεθνούς δικαίου, προμαγεῖ ὑπὲρ τῆς ὑποστηρίξεως Λαοῦ μαχομένου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του.

Ὅταν, λέγει ἐν τῇ ἀνωτέρῳ διακοινώσει του, «λαὸς τις λάβῃ δι' εὐλόγους αἰτίας ὄπλα κατὰ τῶν τυραννῶν του, ἐνεργεῖ πρᾶξιν δικαίαν καὶ γενναίαν, καὶ πᾶσαι αἱ Δυνάμεις ὀφείλουσι νὰ ὑποστηρίξωσι τοιοῦτον λαόν· ἀποτελεῖ ἀληθῶς εὐάρεστον θέαμα νὰ στρέφῃ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς λαὸν καθιρόντονα τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ θεμελιούοντα τὸ ἔργον τῆς ἀνεξαρτησίας του ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν εὐκρινῶν εὐχῶν τῆς Ἑυρώπης». Καθ' ἣν ἀνωτέρω ἐποχὴν ὁ λόρδος Russell ἀπηύθυνε τὴν μνησθεῖσαν διακοίνωσιν, ἥτις δύναται νὰ ἐπικληθῆ διεθνῆς εὐαγγέλιον, εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὸν Ἰταλικὸν λαόν, ὅστις ἤρατο τὰ ὄπλα, ἵνα καταλύσῃ τὴν θεοκρατικὴν τυραννίαν τοῦ ἀλανθάστου Πάπα, καὶ τὴν ἀπολυταρχικὴν τοῦ βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν. Τὰς ἐν αὐτῇ ἀναγραφόμενας ἀρχάς, ἀπεδέξαντο μετ' οὐ πολὺ καὶ πᾶσαι αἱ εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις καὶ οὕτως ἐπετεύχθη καὶ διπλωματικῶς ἡ τῆς Ἰταλίας ἑνωσις· καὶ ἐὰν τότε

ἀπεδέχθησαν τὰς ἀνωτέρω ἀρχάς, προκειμένου περὶ τῶν Ἰταλῶν, κατὰ μετῴνα λόγον σήμερον, προκειμένου περὶ τῶν μαχομένων χριστιανικῶν λαῶν· γράφομεν κατὰ μετῴνα λόγον, διότι αἱ τυραννίαι τῆς παπικῆς θεοκρατίας καὶ τῆς ἀπολυταρχίας τοῦ βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς οὐχὶ τυραννίας μόνον, ἀλλ' ἀμειλίκτους σφαγὰς, δηώσεις καὶ θηριώδεις αὐτόχρημα τυραννίας τῶν Τούρκων κατὰ τῶν χριστιανικῶν λαῶν, εἶναι ὡς αὖραι ἐαρινοῦ ζεφύρου, πρὸς θυέλλας καὶ καταγίδας ἀνεμοκράτορος Αἰόλου, αἰτίνες, καὶ αὐτὰς τοῦ Λιβάνου τὰς κέδροις, ἀπὸ τῶν βαθυτέρων ἐγκάτων τῆς γῆς, ἐκρίζουσι καὶ ἀνατρέπουσιν.

Εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν Τουρκίαν, καὶ ἐν διπλωματικοῖς ἐγγράφοις, καὶ ἐν ταῖς συζητήσεσι τῶν βουλῶν, τῶν δυτικῶν τῆς Ἑυρώπης Δυνάμεων, περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, ἀπαντῶμεν φλογερὰ κατηγορητήρια, καὶ παρ' ἐκείνων ἐτι τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες πᾶση δυνάμει ὑπεστήριξαν τὴν Τουρκίαν. Αὐτὸς ὁ πρόμαχος τῆς διατηρήσεως τῆς Τουρκίας, καίτοι ὑπουργὸς τότε (τὸ 1877) διατελῶν Cross, ἐν τῇ συνεδριάσει τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου τῆς 7^{ης} Μαΐου 1877 ἀπήγγειλε τοὺς ἐπομένους ἀξίους ὑπομνήσεως λόγους: «Βδελύττομαι τὴν Τουρκίαν ἐκ βᾶθους τῆς ψυχῆς μου, οὐδὲν εὐρίσκω πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς· τοῦτο λέγω ἐν ὄνοματι οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων συνυπουργῶν μου (ἐπευφημία)· ἀλλὰ διαφέρει ἡμᾶς καὶ τὴν Ἑυρώπην νὰ μὴ πλησιάσωσι οἱ Ρῶσοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὐδὲ νὰ καταλάβωσιν αὐτήν». Ὁ δὲ μέγας Γάλλος ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου προσέειπε τὰ ἐπόμενα: «Ἔργον ἐνδοξότατον θὰ ἐπετελεῖ ἡ Ἑυρώπη, καὶ ἰδίως ἡ Ἀγγλία, καταλύουσα τὸν ἀτιμώτατον τῶν ζυγῶν».

Σφοδρὸν οὐχ ἦτον κατηγορητήριον κατὰ τῆς Τουρκίας ἀπήγγειλεν ὁ Bright. Ὁ ἐξῴχος φιλελεύθερος καὶ φιλάνθρωπος οὗτος πολιτευτῆς, πρὸ 52 ὄλων ἐτῶν, ἐν τῇ συνεδριάσει τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου τῆς 4^{ης} Αὐγούστου 1860, ὅτε πάντες οἱ λαοὶ ἐφρούσαν κατὰ τῆς Τουρκίας, ὡς ἐκ τῶν σφαγῶν, ἃς αὐτὴ ἐν Συρία ὑπέκρινε κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ βήματος ἐξώρμησε τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν νὰ καταστείλῃ πᾶσαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Τουρκίας ἐν Ἑυρώπῃ ἐνέργειαν, καταδεικνύων τὸ ἀδιόρθωτον τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ τὸ ἀνωφελὲς τῆς ὑποστηρίξεως αὐτῶν. Δὲν δύναμαι νὰ

ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΕΡΕΛΘΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΘΙΟΥ

ἐννοήσω, εἶπεν ἐν ἐπιλόγῳ, διατί ὑποστηρίζετε τὸ φυσικῶς ἀδύνατον νὰ διατηρηθῆ, καὶ δὲν συζητεῖτε τίνι τρόπῳ νὰ ἐγκαθιδρύσετε νέαν καὶ κρείσσονα κυβέρνησιν. Τὸ ζήτημα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ νομιζόμενον μέγα πολιτικὸν ζήτημα, δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν ἀνυπέβλητος. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Πράνοια προώρισε μεγάλην πόλιν, εἰς τοσοῦτον ὀραίαν θέσιν, ὥπως χρησιμεύσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα, ὡς μῆλον ἐριδος, ἀνὰ μέσον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν».

Ἀπαντῶν εἰς τὰ ἀνωτέρω, ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας Palmerston, ἐδικαιολόγησε τὴν ὑποστήριξιν τῆς Τουρκίας διὰ τῶν ἐπομένων: «Δὲν ἐσκέφθη ὁ ἐντιμος βουλευτῆς, ὁποῖα ἔσονται αἱ συνέπειαι τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Τουρκίας, καὶ πόσον ἐνδέχεται νὰ προσκρούσῃ εἰς τὰ συμφέροντα πολλῶν Κρατῶν. Διορᾶ τὰς κατώσεις τῆς σήμερον· ἡμέρας, αἰεὶ ὁμοῦς τὰ ὄμματα, ἀπέναντι τῶν μεγαλυτέρων καὶ σοβαρωτέρων συνεπειῶν, αἵτινες ἤθελον

¹ Ἐννοεῖ τὰς σφαγὰς τῆς Συρίας.

προκύψει ἐκ τῆς παραδοχῆς τῶν ἀρχῶν του».

Σαφέστερον καὶ ἀναλυτικώτερον διετύπωσε τοὺς λόγους, δι' οὓς ἢ τε Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, καὶ πᾶσαι αἱ κραταιαὶ Δυνάμεις, πλὴν τῆς Ρωσίας, ὑπεστήριξαν τὴν διατήρησιν τῆς Τουρκίας ἐν Ἑυρώπῃ, κατ' Ἰούλιον τοῦ 1876 ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας λόρδος Derby. Ἀπαντῶν οὗτος, πρὸς ἐπιτροπὴν τῶν χριστιανικῶν λαῶν, δι' οὗ κατηγγέλλετο ἡ Ἀγγλία, ὡς ἡ μόνη τὴν ἀνεραιότητα τῆς Τουρκίας ὑποστηρίξουσα, ἐνῶ αἱ λοιπαὶ Δυνάμεις ὑποστήριξον τὴν κατάλυσιν αὐτῆς, ἐξέθετο τὰ ἐπόμενα: «Ἡ ἀνεραιότης τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑυρώπης διδομένην ἐρμηνείαν, σημαίνει, ὅτι ὑπάρχει ἐκτασίς τις χώρας ἣν πάντες ἀμοιβαίως συμφέρονται νὰ σεβασθῶσι, διότι ἐὰν δὲν πράξωσι τοῦτο, θὰ συμβῆ πιθανῶς γενικὴ ἀρραγὴ καὶ γενικὸς πόλεμος. Τοῦτο σημαίνει ἡ φράσις: διατήρησις τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους».

Ἐν ταῖς ἀνωτέρω φράσεσιν, ἐν αἷς ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας ἐφήρμοσε τὸ πολιτικὸν τῶν Ἀγγλῶν ἀξίωμα. «Ἡ»

neasy is the best policy»¹, ανευρίσκουμεν τὸ μυστήριον, πῶς ἐνῶ πάσαι αἱ Δυνάμεις ἀνεγνώριζον, ὡς στίγμα τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν διατήρησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐν Εὐρώπῃ, πῶς προσεπάθουν νὰ διατηρήσωσιν αὐτὸ, ὡς κατεδείχθη καὶ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Συνεδρίου τοῦ Βερολίνου.

Ἡ συναίσθησις ἐν τούτοις, διὰ ἀδύνατον ἦτο καὶ εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἐν Εὐρώπῃ, τοιοῦτον ἄκρατον εἰς σφαγὰς καὶ παντοίας θηριωδίας Κράτος, ὠδήγησεν οὐκ ὀλίγους ἀνδρας ἐπιφανεῖς νὰ ἀποδείξωσι τὴν τῶν ἡδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐξαφάνισις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Δυσαρτίμητοι εἶναι αἱ λύσεις, τὰς ὁποίας βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι τῆς ὑψηλοῦ διπλωμάται ὑπέδειξαν. Τὰ ὄρια ἅτινα παρέχουν ἡμῖν τὰ «Παναθηναία», δὲν ἐπιτρέπουν νὰ ἐκθέσωμεν οὐδὲ τὰς σπουδαιότερας τῶν τοιούτων λύσεων², ἐφ' ᾧ περιοριζόμεθα εἰς τὰ ἀφορώντα τὴν διὰ τῆς συμμαχίας τῶν χριστιανικῶν λαῶν λύσιν, ὡς ἐφαρμοσθεῖσαν ἤδη, καὶ ἐντεῦθεν ἐπικαιρον. Τὴν λύσιν ταύτην πρῶτος ὑπέδειξε ὁ Ἄγγλος διπλωμάτης κόμης Russell, διακριθεὶς ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ 1860 καὶ ὡς πρωθυπουργὸς βραδύτερον οὗτος κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1876 ἐδημοσίευσεν εἰδικὴν μελέτην, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸ 1876». Μετὰ τὴν ἐκθεσὶν διαφόρων πολιτικῶν γεγονότων καὶ ἐμβριθῶν ἐπ' αὐτῶν κρίσεων, προβαίνει εἰς τὸ ἐπόμενον συμπέρασμα: «Μοὶ φαίνεται ρεμβάζοντι ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ὅτι ὅπιασιν τις, ὡς ἐσυνείδητε νὰ λέγῃ ὁ λόρδος Bruchman, διήρητο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἐξ κύριοι ἐκάθητο ἐπὶ μεγάλης τραπέζης ἀντιπροσωπεύοντες τὴν Αὐστρίαν, Γαλλίαν, Γερμανίαν, Μεγάλην Βρετανίαν, Ἰταλίαν καὶ Ρωσίαν ἐνῶ πάντες οὗτοι ἐκάθητο διαποροῦντες καὶ διασκεπτόμενοι, προσήθη καὶ ἐξεδιπλώθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐν ἔγγραφον, φέρον τὸν

Ο ΠΡΙΚΛΕ ΝΙΚΟΛΟΖ
Σερατιωτικὸς Διοικητὴς Θεσσαλονίκης

τίτλον «Ὅροι συνθήκης συμμαχίας πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας ἐν Εὐρώπῃ». Ἡ συνθήκη ἀρχεῖται δι' ἄρθρον ὁρίζοντες τὴν σύστασιν ὁμοσπονδίας, ἣτις δύναται νὰ ὀνομασθῇ «Ὁμοσπονδία τοῦ Δουνάβεως», ἀπομίμησις τῆς ὁμοσπονδίας τοῦ Ρήνου, ἐπὶ τῆς γαλλικῆς αὐτοκρατορίας, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ὁμοσπονδία ἐκείνη σκοπὸν εἶχε τὴν καταστροφὴν τῆς ἐλευθερίας, ἐκαστοῦ τῶν ὑπ' αὐτὴν ταχθέντων Κρατῶν, ἐνῶ ἡ ὁμοσπονδία αὕτη σκοπεῖ τὸναντίον τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐκαστοῦ μέλους, τῶν εἰς αὐτὴν ὑπαχθσομένων. Ὡς μέλος τῆς ὁμοσπονδίας ταύτης ὁ λόρδος Russell ὑποδεικνύει τὰ νῦν συμμαχῆσαντα Βαλκανικὰ Κράτη, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Σερβίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν μὴ συμμαχῆσαν ἤδη Ρωμονίαν τῇ προσθήκῃ ἑτέρου κράτους, Κροατίας καὶ Ἑρζεγοβίνης. Ἡ ὁμοσπονδία τῶν ἀνωτέρω κρατῶν θὰ καταργήσῃ τοὺς καὶ τότε καὶ ἤδη ὑφιστάμενους περιορισμοὺς τῆς ναυσιπλοίας ἐν τῇ Μαυρῇ θαλάσῃ καὶ θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν λιμένων τῆς Ὀδησοῦ καὶ Σεβαστουπόλεως εἰς τὰ πλοῖα τοῦ συμπαντος κόσμου. Ὁ κόμης Russell προνοεῖ ἐν τῇ αὐτῇ μελέτῃ του, καὶ περὶ τῆς προστασίας

¹ Ἡ τιμιότης εἶναι ἡ καλύτερα πολιτικὴ.
² Τὸν Ε' αἰῶνα ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος VIII καὶ ὁ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17^{ου} αἰῶνος τότε τῆς Ἀγγλίας πρωθυπουργὸς Γεώργιος Κάνινγκ, ὑπέδειξαν τὴν διὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀντικατάστασιν τῆς Τουρκίας.

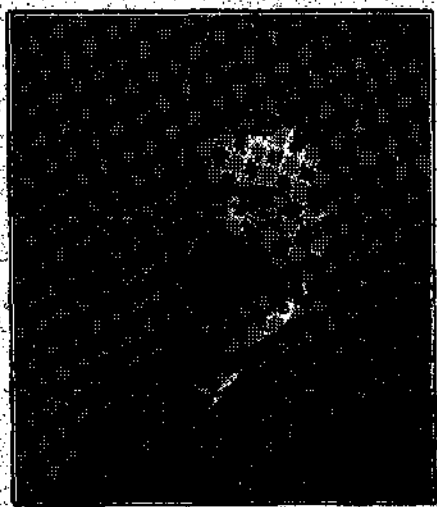
τῆς ὁμοσπονδίας ταύτης, ὅπως παρ' οὐδενὸς ἄλλου κράτους ἰσχυροτέρου αὐτῆς διαταραχθῇ, ὡς τοιαύτας δ' ὑπέδειξε τὴν Αὐστρίαν κατὰ ξηρὰν καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατὰ θάλασσαν.

Τὴν διὰ τῆς συμμαχίας τῶν χριστιανικῶν Κρατῶν, ἐκιδώξιν τῆς Τουρκίας ἐν τῆς Εὐρώπης, ὑπέδειξε ἀθητικῶς, καὶ ὁ ἐπιφανέστερος τῶν συγχρόνων του πολιτικῶν τῆς Τουρκίας Φουάτ, ὅστις ῥητῶς εἶπεν, ὅτι, ἐνῶ οἱ Γκιαούρηδες ἐρίζουσι μεταξὺ τῶν, ἡ δεσποτεία τῶν Ὁσμανιδῶν ἔσται ἀκλόνητος.

Ἐκ τῶν διπλωματῶν τῶν ἄλλων Κρατῶν, τοιαύτην λύσιν ὑπέστηριξαν τὸ 1887 ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς Ἰταλίας Κρίστιαν, καὶ ὁ τῆς Σερβίας Γαρρασανίν, τὸναντίον ὁ ὑπουργὸς τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν Νάσσεβιτς, καὶ ὁ τότε ἀνθηγεμῶν Σιαμπούλωφ, ἐθεώρουσι τὴν ἴδυσιν τῆς τοιαύτης ὁμοσπονδίας ἀσκοπὸν καὶ ἀνέφικτον. Ἐκ τῶν προεχόντων πολιτικῶν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, τὴν ἀνωτέρω λύσιν κατ' ἀρχὴν ἀπέδειξε ὁ πανύμνητος Χαρίλαος Τρικούπης, κατ' Ἰούνιον τοῦ 1891, ὅτε ἐπεσκέφθη τὰς πρωτεύουσας ὄλων σχεδὸν τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, πρωθυπουργὸς τότε τῆς Βουλγαρίας ἐτύγγαεν ὁ Σιαμπούλωφ, ὁ λακτικῶς τὴν Ρωσίαν καίτοι ἐλευθερώσασαν τὴν πατρίδα τοῦ Βουλγαρίαν, καὶ συντοχθεὶς τῇ Ἀγγλίᾳ, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν συνένωσιν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμιλλίας, ἣν καὶ ἐπέτυχε, μετὰ δεκαετῆ μόλις παρέλευσιν κυρώσας τὸ ἀξίωμα ἐπιφανοῦς Γάλλου διπλωμάτου, «Les amis politiques, ne sont pas des amis». Ἐγνωστὴ εἶναι ἡ ἐκβασίς

τῆς ὑπὸ τοῦ Τρικούπη προταθείσης συμμαχίας, ἣν ἀντήλαξεν ὁ τότε ἀνθηγεμῶν τῆς Βουλγαρίας ἀντὶ πινακίου φακῆς, ἀντὶ τῆς ἐκδόσεως προσθέτων βερατιῶν πρὸς περιορισμὸν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχοῦ. Ἀπέτυχε τότε ἡ συμμαχία, ἣν ἐπεδίωξεν ἤδη ὁ στερεῶς τοὺς δάμωγας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν συγχροτῶν, δι' ὃν λόγον ἐπέτυχε σήμερον — ἐφ' ὅσον ἐπέτυχεν — ἦτοι διότι, ὁ μὲν Τρικούπης συνήτησε τοὺς Ἡγεμόνας καὶ Κυβερνήτας τῶν αὐτῶν Κρατῶν, ἥμισυτα προορατικοὺς καὶ δευδερεῖς, ὅπως κατανοήσωσι τὴν σπουδαιότητά τῆς προταθείσης συμμαχίας, ἐνῶ ὁ κ. Βενιζέλος ἠτύχησε νὰ συναντήσῃ αὐτοὺς ἱκανοὺς ν' ἀναμετροῦσιν τὰς συνέπειας τοιοῦτου ἔργου.

Ἐν τούτοις καὶ διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ὑφισταμένης συμμαχίας, καὶ μεθ' ὅλας τὰς συμμαχῶν τὰς νίκας, ἡ πᾶγκαιος πόλις τῆς ὑψηλοῦ, μετὰ ζωτικότητά Λερναίας Ὑδρας ἐπιβάλλεται καὶ πάλιν, ὡς ἀκλόνητος κοίτις τοῦ Ἰσλάμ. Ὁ συμμαχικὸς Ἡράκλεις, τῇ παρεμβολῇ πρωτίστως τοῦ ἔθνικου ἡμῶν στόλου, παρίσταται ἰσχυρὸς πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ τρόπου δι' οὗ κατὰρθώσεν, ἵνα καταστειλῇ τὴν ἀναβλάστησιν τῶν τῆς Λερναίας κεφαλῶν ἀλλ' ἡ κείστικὴ τοῦ Νέστορος τῶν διπλωματῶν τῆς ἐποχῆς του συμβουλή, ἐπιβάλλει τοῖς συμμαχοῖς, πρωτίστως τοῖς Ἑλλήσι, τὴν ἀναβολὴν. Ὁ Καβούρ ἐν τῷ ἀπὸ 9^{ου} Ὀκτωβρίου 1860 διαγγέλματι τοῦ νικητοῦ βασιλέως του, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν ἐνωσιν τῆς Ἰταλίας, συνεδριάσει τῆς Βουλῆς, κατηγορηθεὶς διότι δὲν κατέλαβε καὶ τὴν Ρώμην, ἔδωσε τὴν ἐπιόμενην

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΟΥ ΠΑΚΤΙΒΑΝ
Πρωσφρονὸς Διοικητὴς Θεσσαλονίκης

ΒΕΝΟΦΟΝ ΣΤΕΑΛΑΚΗΣ
Διοικητὴς Μιτυλήνης

συμβουλήν. «Τὸ ζήτημα τῆς Ρώμης δὲν εἶναι ἕξ ἐκείνων, τὰ ὅποια διὰ μόνου τοῦ ξίφους δύνανται νὰ λυθῶσι· τὰ ἐν αὐτῷ ὑλάσσοντα ἠθικὰ ἐμπόδια, δι' ἠθικῶν μόνον δυνάμεων δύνανται νὰ ἐκλείψωσι, καὶ πεποιθήμεν διὰ θάττον ἢ βράδιον αἱ ἠθικαὶ αὐταὶ δυνάμεις, θέλουσι φέρει εἰς τὰς πύλας τῆς ἐνδόξου ἐκείνης μητροπόλεως μεταβολήν, σύμφωνον πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐν αὐτῇ καὶ πατριωτικῆς συμβουλῆς, νὰ περιμένωμεν τὴν σωτήριον ταύτην μεταβολὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου τελεσθησομένην.» Ὅσα τότε ἐξέθετο ὡς προφητῆνας περὶ τῆς Ρώμης ὁ Καβούρ, πολλῶν μᾶλλον δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οἷς ὁ μέγας Ναπολεὼν ἐν Τίσις συνεσκέπτετο μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου περὶ τῆς διανομῆς τοῦ κόσμου καὶ ἐζήτησεν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ Ναπολεὼν ἀπήντησεν· «οὐδέποτε ταύτην, οὐδέποτε»· τοῦτο θὰ ἐσημῆαινε κο-

μοκρατορίαν». Ἡ Κωνσταντινούπολις μετὰ τοῦ Βοσπόρου ἄς ἀνήκει εἰς μηδένα καὶ εἰς ἀπαντας· καὶ εὐλόγως διότι ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς σπουδαιότητος, ἣν αὐτὴ κέκτηται, οἱ σιδηροδρόμοι καὶ τὰ ἀτιμόπλοια ἀνέδειξαν τὸν Βοσπόρον κέντρον τῶν μεγίστων τῆς ὑψηλοῦ συμφερόντων, ἅτινα σήμερον διὰ μόνης τῆς διαδοχῆς οὐδαμῶς δύνανται τελεσφόρως νὰ προστατευθῶσι. Τὰ στρατιωτικὰ γρόπαια τῶν συμμαχικῶν στρατιῶν, καὶ ἡ δι' αὐτῶν περιαγωγή τῆς ἀγερῶχου Τουρκίας, εἰς πτύσσοντά κομιστὴν τοῦ δισκου τῆς ἐπαιτείας, καταδεικνύουσι τὴν προσωρατικότητα τῶν ὑποδειξάντων, καὶ ἐτι πλέον τῶν ἐπιτυχόντων τὴν ἐφαρμογὴν τῆς λύσεως ταύτης. Ἐλπίζομεν δι' αὐτῶν διπλωματικῶν ἀποτελέσματα ἔσοντα παρεμφερῆ πρὸς τὰ στρατιωτικά· ἐκτὸς ἐάν τις τῶν κυβερνήτων τὰ σύμμαχα Κράτη ὑποστῇ μεγίστην μείωσιν τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, κατὰ τὴν φράσιν τῶν Ρωμαίων νομομαθῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀνὰ σῶμα τὰς διανοίας, διηνηκῶς τηρήσωμεν τὴν ἐντολὴν ἐπιφανοῦς διπλωμάτου, καθ' ἣν ἡ δυναστία εἶναι ἔργον φρονήσεως, καὶ δι' αἱ πύλαι τῆς διπλωματίας δὲν ἀνοίγονται, ἀλλὰ διαρρηγνύονται.

Δ. ΣΩΜΕΡΙΤΗΣ

Ἡ προφητεία αὕτη τοῦ Καβούρ ἐξετελέσθη μετὰ δεκαετιᾶν μόλις, τὴν 19 Σεπτεμβρίου 1870, εἰσλήθον εἰς τὴν Ρώμην ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς, ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανοις, ἀνευ θυσίας ρανίδος αἵματος τὰ ἰταλικά στρατεύματα, ὡς ἐκ τῆς καταλλοσεως τῆς Αὐτοκρατορίας, τοῦ τὸν Πάπαν ὑποστηρίζοντος Ναπολέοντος.

Π Ο Λ Ε Μ Ο Σ

Ἐξω, τοῦ χινοπέφου μῆνυμα
δεύτερην ἀνοίξει σκορπίσει.
Ἔρμο τὸ κάθε ἀμπέλι ἀτρύγητο
ρέβει μὲ τὸν καρπὸ ποδ' ἀχνοροδίσει.

Μὲς στὸ ληνὸ τὸ πόδι δὲν ἐχτύπησε,
νὰ τρέξῃ ὁ μουστός καὶ νὰ φέρῃ
στὴ θλίψι λήθη, μέθη στὴ χαρά,
τὸν κόκκινον ἡμερὸ στὸ νέο τὸ ταίρι.

Τώρα τὸ πόδι ἄλλου φτερονοκᾷ
σὲ νέον ἢ Ἀμαζόνα πανηγύρι.
τὰ παλληκάρια ξέστηθη κρασί κερνᾷ
μὲς ἀπ' τ' ἀνθρώπινο τὸ πατητήρι.

Τὰ παλληκάρια ψήλωσαν, γιγάντωσαν,
μὲ τὸ σπαθὶ τὸν οὐρανὸν ἀγγίζον.
Αὐτοὶ ποὺ ταπεινοὶ τῇ γῆ τους ὄργωναν,
σπέρνον τὸν τρόμον καὶ κορμιά θερίζουν.

Κι' ἀπάνωθ' αὐτοὺς τὸ ἀτρεμο
τοῦ φεγγαριοῦ τὸ φῶς στήν πλασί
τοὺς ἤσκιοις δείχνει φοβεροὺς καὶ γίγαντες
λόγγους, βουνά, κορμιά καὶ δάση.

Κορμιά! τάχα στὸ κοιμητήρι σας
ἀνθία ἀπ' τὴ φροῖα θὰ φυτρώσουν;
Κι' ἀσφόδελοι μὲ μάτια κέρναι
θὰ στάξουνε σὰ δάκρυα καὶ θὰ λυώσουν;

Ὁραῖο κορμιά! Ἐστρώθημε
μὲ τ' ὄνειρο τὸ εὐγενεῖο στὰ στήθη,
εἴτε μὲς στὴν ψυχούλα ποὺ ἐσπαρτάριζεν,
«Ἐνὰς ὁ θάνατος!» κι' ἀποκοιμήθη.

Ματάκια ἀθῶα στηλώθηκαν
σθησιὰ στὸ φῶς· καὶ τίμια χέρια
ἀλύγιστα χωρὶς ὄρη μὲς στὴν αὐγὴ,
καὶ τρόμου σκιᾶς κάτω ἀπ' τ' ἀστέρια.

Εἰκόνα θλιβερώτατη ποὺ σ' ἔγραψεν
ἡ ὄρη καὶ τοῦ πολέμου ἡ φροῖα,
μονάχα σὲ γλυκαίνει διὰν κερνάῃ
ἀπάνωθ' σου ἢ Νίκη.

Ἡ Ἀμαζόνα ἡ ξελογιάστρα ποὺ ἔσυρε
τὰ νέα κορμιά σὲ πανηγύρι,
ποὺ σὲν καρπὸ τὴν τρύγησε καὶ μάζωξε
τὸ ἀγνὸ κρασί στῆς Δόξας τὸ ποτήρι.

ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΔΑΦΝΗ

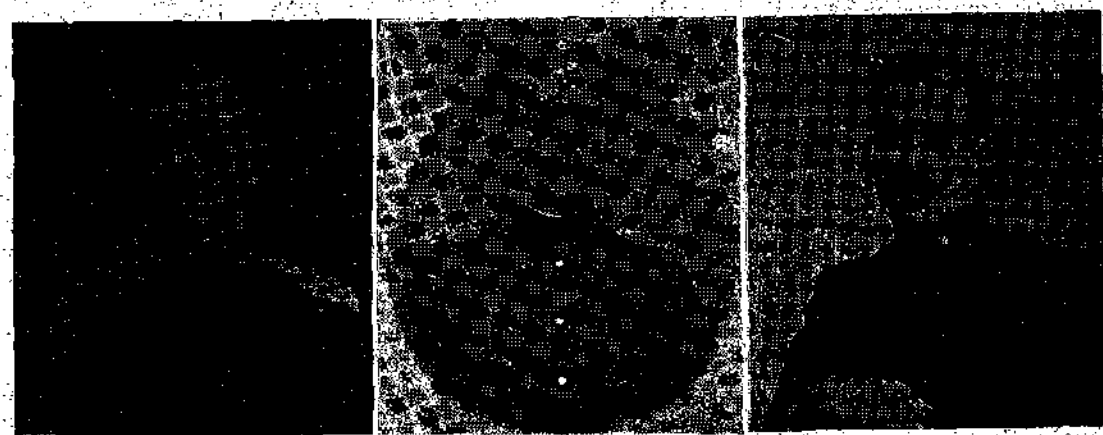
ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΑΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Βασ. Καφαμπέλης, Ἰλαρχος Κ. Μαυρομιχάλης, Ἀντισυντ. Πεζικοῦ Ἀγισ. Παπαδήμας, Ταγματᾶς Πεζικοῦ

Ἰωάν. Γιάνναφος, Ὑπολοχ. Πεζικοῦ Ἀδων. Πανάς, Ὑπολοχ. Μηχανικοῦ Κ. Λυκόθεος, Λοχαγὸς Πεζικοῦ

Τάκης Στάλης, Ὑπὸλοχος Δημ. Σβρόβνος, Ἀντισυντ. Πεζικοῦ Γρηγόρ. Σγουρδός, Ἀνθυπολ. Πεζικοῦ

ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΜΗΝ ΞΕΝΥΧΤΑΣ

Ένα πρωί που μπήκα στις Γιαννιτσές το νοσοκομείο, βλέπω τον Ιατρόν-λοχαγόν, πολύ λυπημένο.

— Τι τρέχει, γιατρέ; Σου πεθάνανε πολλοί απόψε;

— Όχι, ένας και μόνος. Ένας δεκανέας. Δε ξέρεις πώς μ' έλυπησεν ο θάνατός του!

Και ο γιατρός, που είδε τόσους να πεθαίνουν στα χέρια του, έσφούγγισε ένα δάκρυ και εξακολούθησε:

— Τη βλέπεις αυτήν, την άρραβώνα; Την ώρα που ξεψυχούσε, με ζήτησε και δίνοντάς μου την μου λέει: Της γυναίκας μου...

Και πέθανε.

— Τον γνώριζες από πριν, γιατρέ; Του κάμνω, έγω.

— Όχι! Έμαθα πως ήταν έμπορος ή εμπορουπάλληλος στην οδόν Αιόλου, πως καθότανε στην οδόν Αριστοτέλους. Το πιο τραγικό όμως είναι αυτό. Διάβασ' το.

Και ο γιατρός μου έτεινε μίαν βραχειάν.

Ήταν γράμμα της γυναίκας του δεκανέα. Το έγραφε: «Πρόσπε, αγάπη μου, μην κρυώσης! Σου στέλνω ακόμη μιά φλανέλλα. Κόττα καλά, μην ξενυχτάς!»

Χωρίς να θέλω χαμογέλασα.

Αυτό το ξενυχτάς στο τέλος του γράμματος, μου φάνηκε σαν τελευταίος στίχος ποιήματος του Χάινε.

ΑΛΛΑΔΩΤΟΣ

Μετά την μάχην της Κατερίνας.

Καθώς προχωρούσαμε για την πόλι, βλέπουμε κάτι περιεργό που καιότανε σιγά, σιγά, με πολύ λίγο καπνό. Πλησιάζω με τον γιό του Βενιζέλου, τον λοχία τών Ειδελπίδων, Σοφοκλή και διακρίνουμε ένα πτώμα τουρκου στρατιώτου.

Γύρω, γύρω άχρωα και κλαριά.

Είχε το άριστερό χέρι άγκυλωμένο, το πρόσωπο μισοκαμένο. Η στολή όμως βρεμένη απ' την βροχή δεν ήθελε να πιάση φωτιά.

— Γιατί άρα γε να τον καινε; Είπαμε μέσα μας.

Παρακάτω μπρός στο Κολοκούρι συναντάμε μιά γηρά και την ρωτάμε.

— Τι να τους κάμουμε! Άθριο θά βρωμάσουν!

— Και δεν τους θάβετε;

— Μηγάρις είναι ένας! Το κακό είναι πως δυσκολοκοιούνται. Αλλάδωτοι, βλέπεις!

Και η γηρά έκαμε τον σταυρό της.

ΠΡΟΣΚΟΠΟΣ — ΣΚΙΤΣΟ Η. ΡΟΥΜΠΟΥ

ΛΑΙΜΑΡΓΙΑ

Κάπου διάβασα πως η λαιμαργία είναι απ' τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα.

Ο Θεός άς με συγχωρέση λοιπόν αυτό το κρίμα που θα σας διηγηθώ.

Είχαμε μέρες να φάμε μαγειρευτό φαγι.

Έκει, λοιπόν, που τραβάγαμε για το χωριό Ζορμπά, βλέπουμε σκοτωμένο ένα ροδοκόκκινο γουρουνόπουλο.

Μιά σφαίρα το είχε πάρει στο λαιμό και μιά

μικρούτσικη κορδέλλα από αίμα παγωμένο, είχε κατακλυδίσει.

Σταματήσαμε και κάμαμε συμβούλιο.

— Πόσες μέρες νάναι σκοτωμένο άραγες;

— Θα βρώμισε!

— Μ' αυτό το κρύο!

Λέει ο άμαξάς και χωρίς να ρωτήσει άλλο, το φορτώνει στο κασόνι.

Μά το κρίμα που έκαμα, δεν έφαγα άφραϊότερο γουρουνόπουλο στη ζωή μου!

ΚΑΙ ΚΑΜΝΩ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ ΜΟΥ

Καθώς τραβάγαμε για τη Γιαννιτσά, πάνω στο βασιλικό δρόμο, σταματούσαμε κάθε στιγμή.

Ήταν το μέρος που οι Τούρκοι χτυπηθήκανε μεταξύ τους. Στρατεύματα απ' τη Σαλονίκη προσπαθήσανε να εμποδίσουνε τους φεύγοντας απ' τη Γιαννιτσά.

Ψόφια άλογα και μουλάρια, δρίδες, ντουφέκια, κάρρα σπασμένα, κλιμάκιαδες αναποδογυρισμένες, φέσια, μανδύα, τσαρούχια, μπόγιοι με ρούχα.

Και δίπλα, πλάγια, από πάνω, από κάτω, νεκροί Τούρκοι.

Μπροσούμτα με το κεφάλι χωσμένο στη λάσπη, άνάσκελα, με άνοιγρά τα μάτια, στο πλευρό, που έλεγες και κοιμόντανε.

Ένας γονατιστός με το κεφάλι στο χώμα σαν να προσευχόταν, άλλος με το όπλο σφιχταγκαλιασμένο.

Ένα παιδί άμουστακό, με γλυκιά φυσιογνωμία, είχε γουρλωμένα τα μάτια σαν να κίταζε, ενώ καταμεσής στα δυό του μάτια μιά κόκκινη μουντζαλιά έδειχνε τον τόπο που η σφαίρα τον πήρε στο μέτωπο.

Και παρέκει σ' ένα χανδάκι, κάτι περίεργο, που, αν δεν τώβλεπα, δεν θα το πίστευα ποτέ.

Δύο Τούρκοι στρατιώται, ο ένας πίσω απ' τον άλλον, άκουμπισμένοι.

Το όπλο του πρώτου άκουμπισμένο στο χέλος του χανδακιού, το όπλο του δευτέρου στον άμο του πρώτου.

Έτσι, όπως πολεμούσαν, τους πήρε η ίδια σφαίρα και τους άφησε νεκρούς.

Και περνούμε, ενώ έγω κρυφά κάμνω τον σταυρό μου.

Γιατί;

ΑΣΧΗΜΟ ΘΕΑΜΑ

Έδώ άρχίζει άγριότερο το θέαμα.

Δεκαξ πτώματα γυναικών σε λιγώτερο από εκατό μέτρα διάστημα.

Δεν συνήθισα να βλέπω σκοτωμένες γυναίκες, και γι' αυτό η συγκίνησής μου έκδηλοφώδη.

Και έπειτα, είναι πιο άσχημο θέαμα μιά σκοτωμένη γυναίκα παρά ένας νεκρός άνδρας.

Στόν πόλεμο τοιλάχιστον.

Ο άνδρας έχει τη στολή του και η στάσις του, ως σκοτωμένος, είναι σεμνή.

Οι γυναίκες όμως αυτές, έτσι, όπως έπεσαν από το βόλι, δεν παρίσταναν εύμορφο θέαμα.

Σηκωμένα φουστάνια, καταλασπωμένα μισοφουστάνια, πεσμένα γιασμάκια και μαλλιά, καλύτερες ματωμένες, πασούμια σκορπισμένα.

Και έπειτα τα πρόσωπα συννεστραμμένα σε μίαν εικόνα άφάνταστου, άπερίγραπτου τρόμου που έδινε σ' αυτές, που οι περισσότερες

ΣΤΑΥΡΟΣ — ΣΚΙΤΣΟ Η. ΡΟΥΜΠΟΥ

είχαν ώραία χαρακτηριστικά, διψι σκιασμένων.
Ένα κορίτσι, μόλις 16 χρόνων, αληθινά άγγελικού κάλλους, μισόγυμνο, φαινότανε σαν να κοιμότανε.

Κατεβήκαμε να τὸ σκεπάσουμε και είδαμε πὸς ἦταν σκοτωμένο με λόγχι κάτω ἀπ' τὸν ἀριστερὸ μαστό.

Ποιὸς ξέρει τί δράμα θὰ διαδραματίσθῃς ἐκεῖνη τὴν ὥρα τῆς ἀγρίας φευγάλας μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ κοριτσιοῦ, χωρισμένου ἀπ' τὴ μάνα του, και κανενὸς ἀνθρωπίνου κτήνους!

ΤΟ ΚΟΤΕΤΣΙ ΤΟΥ ΧΑΜΙΤ

Περιέρχομαι τὴν βίλλα τοῦ Ἀλατίνῃ, πὸ φιλοξένησε τόσον καιρὸν τὸν Χαμίτ.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΣΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Τὸν παρελθόντα Αἰγυπτὸν ἔγεινε εἰς τὸ Κέμπριτζ τῆς Ἀγγλίας τὸ πέμπτον διεθνὲς μαθηματικὸν συνέδριον, ὅπου ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου και ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ κ. Νικολάος Χατζιδάκης, ἔκαμε πολὺ ἐνδιαφέρονσαν διάλεξιν. Ὁ κ. Χατζιδάκης προθύμως μᾶς ἔδωκε πρὸς δημοσίευσιν περιλήψιν τῆς ὁμιλίας του, ἣ ὁποία θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου.

Τὸ ἀντισημητικὸν δέμμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐποχὴν μας εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως και δράσεως εὐκόλως εἰμπορεῖ νάνειε νὰ παρατηρήσῃ — εἴτε πρόκειται περὶ πολιτικῆς, εἴτε περὶ λογοτεχνίας, εἴτε περὶ ἐπιστήμης, εἴτε περὶ τέχνης — συμπαρέσους και τὴν ἰδικὴν μας ἐπιστήμην. Παλαιὰ μαθηματικὰ οἰκοδομήματα, κατεκρημνίσθησαν σχεδὸν αἰφνιδίως και γενεὶς πυρετὸς ἀμφιβολίας κατέκτησε τὰς ἀρτηρίας τοῦ ἐγκεφάλου μας. Καὶ ἡ κατακρημνίσις αὕτη τῶν παλαιῶν και παραδεδομένων ἐξηπλάθη κατὰ δύο οὐσιωδῶς διαφόρους διευθύνσεις: κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης και κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαδόσεως τῆς ἐπιστήμης, ἐδικιωτέρον τῆς διδασκαλίας.

Ἄν ἤδη και εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐρεῦνης αὐτὸς ὁ συρμὸς τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν παλαιῶν θεμελιωδῶν ἐννοιῶν και τῆς ἰδρύσεως ἐνὸς ὁλονὲν μεγαλυτέρου κλήθους νέων κλάδων δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κινδύνου, τὸ ζήτημα ὅμως κατὰ πόσον, εἰς τὴν διδασκαλίαν, πρέπει ν' ἀποδιωχθῶν παλαιὰ και νὰ προσληφθῶν νέα, ἴσεται οὐσιωδῶς πολυπλοκώτερον ἔμπρὸς μας, εἶναι μάλιστα ἴσως — τοῦ-

Τὴν φανταζόμενον ἀλλοιώτικη. Πιὸ ὄμορφη, πιὸ δασωμένη, πιὸ πολυτελεῖ.

Δὲν ἔχει τίποτε πὸν νὰ σὲ τραβᾷ, ἔξω ἀπὸ τὴν θαυμασίαν πρὸς τὴν θάλασσαν θεᾶν τῆς.

Περιβλεπεί ὅμως περίσρρα πράγματα πὸν ἀξίζει κανένας νὰ τὰ ἴδῃ. Τὸ πιὸ περίσρρο εἶναι τὸ κοτέτσι τοῦ Χαμίτ.

Θὰ φαντασθῆτε ἴσως, δι εἰδίσκεται σιτὸν κῆπον.

Ὅχι. Στὴ σάλα!

Ἀηλαδῆ ἡ σάλα δίδει σὲ μιὰν σειρὰν κλουβιῶν συρματένιων, ἀμφιθεατροειδῶς διατεθειμένων. Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ ἐξόριστος Σουλτάνος ἔκαμε χάρι με τὰ πουλερικά του. Ἐπαίξε μαζί τους, τὰ ἔτρεφε Τρέλλα, θὰ πῆτε. Ἀθῶα, λέω.

Μά, ἡ μυρωδιά!

Ν. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

λάχιστον ὡς πρὸς τὴν μέσην διδασκαλίαν — ζήτημα θεωρητικῶς ἄλυτον, πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου εἰς τὴν πρᾶξιν δυνάμεθα, δι' ὁλονὲν λεπτοτέρων προσεγγίσεων, νὰ προσεγγίσωμεν. Ἡ διεθνὴς Ἐπιτροπὴ τῆς Μαθηματικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰδίσκεται πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὸ πρῶτον τρόπον τινὰ στάδιον τοῦ σκοποῦ τῆς, δηλαδῆ εἰς τὴν περιόδον τῆς διερευνήσεως, πὸς πρᾶγματι ἔχουν τὰ τῆς μέσης μαθηματικῆς διδασκαλίας εἰς τὰς διαφόρους πολιτισμέντας χώρας τὸ ὕψικόν, τὸ ὁποῖον ἤδη ἔως σήμερον ἔχει συναχθῆ, εἶναι φυσικὰ πολὺ μέγα και γίνεται ὁλονὲν περιεκτικώτερον, οὕτως ὥστε ἀποτελέσματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συναχθῶν με πλήρη διαύγειαν. — Εἰμπορεῖ τις ὅμως — νομίζω — ἐντελῶς ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸ ὕψικόν — τὰ διάφορα αὐτὰ ζητήματα και τὰς ἀμφιβολίας περὶ τοῦ σκοποῦ και τῆς οὐσίας τῆς μέσης μαθηματικῆς ἐκπαιδεύσεως — μάλιστα και τῆς ὅλης μέσης ἐκπαιδεύσεως — νὰ τα διαίρησῃ γενικῶς εἰς δύο κατηγορίας: 1^α) πόσα και τί πρέπει νὰ διδάσκωνται εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα και τὰς τάξεις και 2^α) πὸς ταῦτα θὰ διδαχθῶν, με ἄλλας λέξεις: τὴν κατηγορίαν τοῦ ποσοῦ και τοῦ ποιοῦ τοῦ διδακτέου ὕψικου και τὴν κατηγορίαν τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας. Εἶμαι λοιπὸν τῆς γνώμης, ὅτι εἰς τὰς διαφόρους αὐτὰς δοκιμὰς εἰμπορεῖ τις νὰ διδῆ φανεράν προτίμησιν διὰ τὴν πρῶτην κατηγορίαν. Εἰδικῶς, συνεζητήθη πολλαπλῶς, ἐκ μέρους τῶν γερμανικῶν κύκλων, μία μεγάλη ἀνάτροπή, μερικῶς δὲ και ἐρημόσθη, δηλαδῆ ἡ εἰσαγωγή τῶν πρῶτων θεμελιωδῶν ἐννοιῶν τῆς ἀνωτέρας μα-

Κοζάνται ἀπὸ τὸν σχηματισθέντα ἐγγύθριον λόγον. Ἡ στολή των εἶναι τουρκικῆ, ἀπὸ τὰ λάφυρα τῆς Κοζάνης με τὸν σταυρὸν εἰς τὸν σκόθρον και τὴν ἡμισέληνον εἰς τὴν ζώνην — Σκίτσος Π. Ρούμπος

ΑΠΟ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΖΩΝΩΝ

θηματικής — εννοείται υπό όσον τὸ δυνατόν ἀπλοποιημένην μορφήν! — εἰς τὰ μέσα σχολεῖα. Ἰσως ἔχουν ἤδη ἐπιχειρήσει νὰ εἰσαγάγουν καὶ τὰς ἐννοίας τῆς μὴ εὐκλείδειου γεωμετρίας εἰς τὴν κατωτέραν διδασκαλίαν. Δὲν εἶναι ἔδῳ σκοπὸς μου νὰ εἰσέλθω εἰς ὁποιαδήποτε συζητήσιν περὶ τῶν πλεονεκτημάτων ἢ τῶν μειονεκτημάτων τῶν νεωτερισμῶν αὐτῶν. Στρέφομαι συντόμως πρὸς τὸν κύριον πυρῆνα τῶν σημερινῶν μου σκέψεων καὶ ὁ πυρῆν αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ μαθητῆς. Ὅλοι μας δὲ ἀπὸ τῆς ἑξῆς ἕως τῆς ἑξῆς ἔκδοσ ἀπὸ τοῦς μετὰ μαθηματικῶν νοῦν προικισμένους, οἱ ὅποιοι βέβαια ἀποτελοῦν πάντοτε μικρὰν μειονοψηφίαν! — εἰς τὸν συνήθη μαθητὴν τὰ μαθηματικὰ φαίνονται, περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, ἀρκετὰ δύσκολα, ἢ πάντως ὄχι ἰδιαίτερος ἐνδιαφέροντα. Ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου κεῖται κατὰ μέρος μὲν εἰς τὴν μεγάλην ἀφαίρεσιν, τὴν ὁποίαν γενικῶς τὰ μαθηματικὰ ἀπαιτοῦν, κατὰ μέρος δὲ εἰς τὰς μακρὰς λογικὰς ἀλύσεις συλλογισμῶν, αἱ ὁποῖαι κουράζουσι τὸ ὄχι ἀκόμη δυνατὰ ἀνεπτυγμένον παιδικὸν πνεῦμα, καθὼς περίπου μίαν μακρὰ ἀνωφερικὴ κλίμαξ τὸ σῶμα τοῦ παιδίου, ἴσως μάλιστα ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λόγοι πολυπλοκώ-

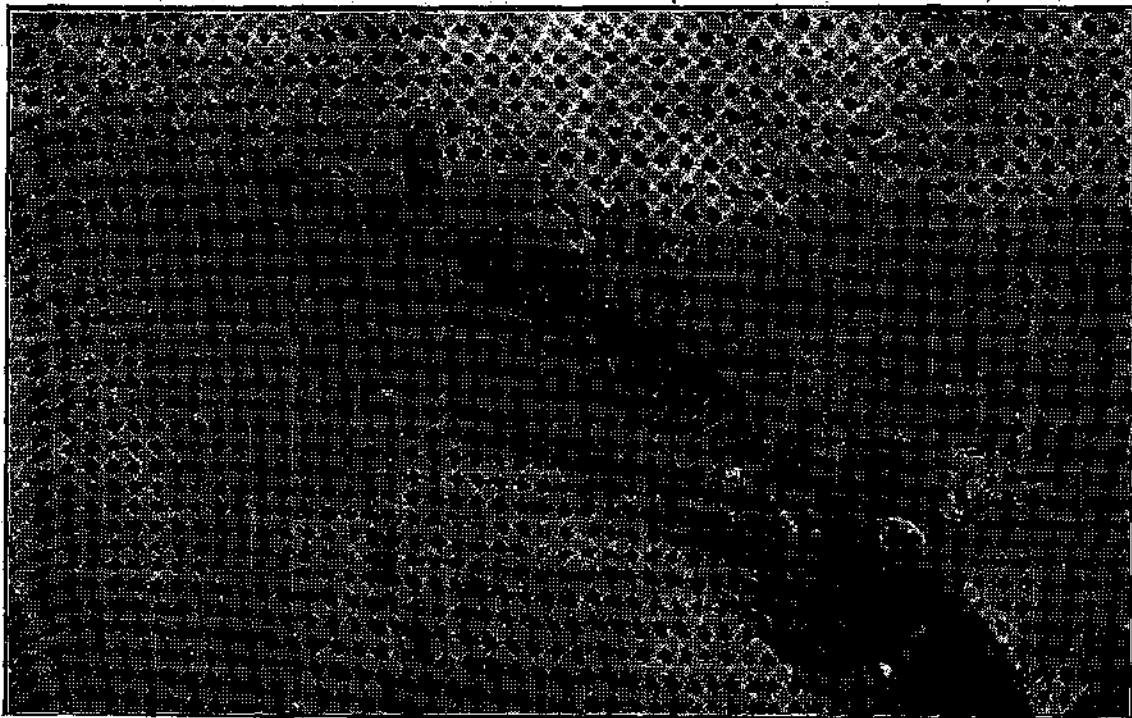
τέρας φύσεως: — ἡμᾶς ἐνδιαφέρει τώρα πάντως μόνον ἡ συχνὴ ὑπαρξίς ἐνὸς τοιούτου χαλαροῦ ἐνδιαφέροντος. Φυσικῶς εἴμπορεῖ ὁ διδάσκαλος νὰ εἴπῃ: «ὁ μαθητῆς πρέπει νὰ μάθῃ». Καὶ αὐτὸ κάμνει καὶ αὐτὸς πραγματικῶς, ἐν γένει: μανθάνει τὰ μαθηματικὰ, τὰ ὅποια τὸν βιάζουσι νὰ μάθῃ, δὲν μανθάνει ὁμοίως πολὺ συχνὰ ν' ἀγαπᾷ τὰ μαθηματικὰ!

Ἡ ἀγάπη γενικῶς προϋποθέτει μίαν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως δὲν τὴν ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν μαθητὴν. Συντάσσοντες δηλαδὴ τὰ διδακτικὰ βιβλία κατὰ τὴν ἰδίαν μας ὁρξίν, δὲν κάμνομεν κυρίως παρὰ τὸ ἐξῆς: ἀπαιτοῦμεν, τὸ πνεῦμα τοῦ παιδίου ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ἴδιόν μας τὸ ἤδη δυνατὰ καὶ μεθοδικῶς σκεπτόμενον — τὸ πνεῦμα τῆς ὠρίμου ἡλικίας — καὶ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτό. Καὶ ὁμοίως ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ παιδικοῦ πνεύματος κεῖται μακρὰν ἀκριβῶς κάθε συστηματοποίησις τῶν ἰδεῶν του: τὸ παιδίον σκεπτεται πολὺ περισσότερον κατὰ τὸν ἰδικόν του τρόπον, καὶ αὐτὸς εἶναι ἢ κατὰ πηδῆματα σκέψις. Τὸ παιδικὸν πνεῦμα εἶναι μίαν πεταλούδα, ἢ ὅποια πετὰ ἀπὸ ἀνθὸς εἰς ἀνθὸς χαμηλὰ καὶ κατὰ πηδῆματα τοῦ ὠρίμου τὴν ἡλικίαν τοῦναντίον εἶναι ἀετός, αἰωροῦμενος ὑψηλὰ καὶ πολὺν χρόνον

εἰς τοὺς αἰθέρας. Δὲν θέλω τώρα μετὰ αὐτὰ ἀκριβῶς νὰ εἴπω, ὅτι, χάριν τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὸ παιδίον καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ συζητῇ μαζί μας διὰ τὸ διδακτέον ἰδικόν, ὄχι μόνον διότι τὸ παιδίον δὲν ἔχει καμίαν αἰσθησὶν τοῦ τρόπου τῆς σκέψεώς του, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι τότε ἴσως θὰ ἐπιστάμεθα τὴν ἰδίαν δυσάρεστον μεταχείρισιν ἀπὸ μέρος τῶν παιδίων, τὴν ὁποίαν οἱ σημερινοὶ Ἄγγλοι ὑπουργοὶ ἀπὸ μέρος τῶν ζητουσῶν ψήφου ἀγγλίδων κυριῶν! Θέλω ὁμοίως νὰ εἴπω, ὅτι, ἀντὶ νὰ προσπαθοῦμεν νὰ ἀνυψώσωμεν τὸ παιδίον εἰς τὸν ἐπιστημονικόν μας τρόπον τῆς σκέψεως, ἡμεῖς τοῦναντίον πρέπει νὰ ἐλθῶμεν πλησιέστερον εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν, ὅπως ὥστε νὰ φυτεύσωμεν ἐντὸς τῆς τὸ φυτόν τοῦ ἐνδιαφέροντος γλυκὰ καὶ ἀπαρατήρητα. Ὅτε βλέπει τόσο πολὺ, κατὰ τὴν ἰδέαν μου, ἂν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπομακρυνώμεθα ποῦ καὶ ποῦ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν προτέρων μετὰ ἀσχηρᾶν λογικὴν χαραχθέντα δρόμον καὶ ἀκολουθοῦμεν τὸν μαθητὴν εἰς ἓνα μικρὸν πλάγιον δρομίσιον, διὰ τὸν ὁποῖον τοῦ ἔρχεται ὁρξίς. Ἄν δὲ ἐκτὸς αὐτῶν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ἐν ἄλλο χαρακτηριστικόν

γνώρισμα τῆς παιδικῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ὠρισμένη κλίσις πρὸς τὸ συγκεκριμένον, φθάνομεν, ὡς πρὸς τὰ μαθηματικὰ, εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τοιαῦτα μαθηματικὰ, ἢ, τοῦλάχιστον, καὶ τοιαῦτα μαθηματικὰ πρέπει νὰ παρέχονται εἰς τὸ παιδίον, τὰ ὅποια, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον, νὰ προχωροῦν κατὰ πηδῆματα καὶ, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον, νὰ πραγματεύονται συγκεκριμένας ἐννοίας. Ὅπως ἐρχόμεθα εἰς τὰ ποικίλα μαθηματικὰ παίγνια καὶ τέρψεις, τὰ ὅποια συντόμως εἴμποροῦμεν νὰ περιλάβωμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα «διασκεδαστικὰ μαθηματικὰ».

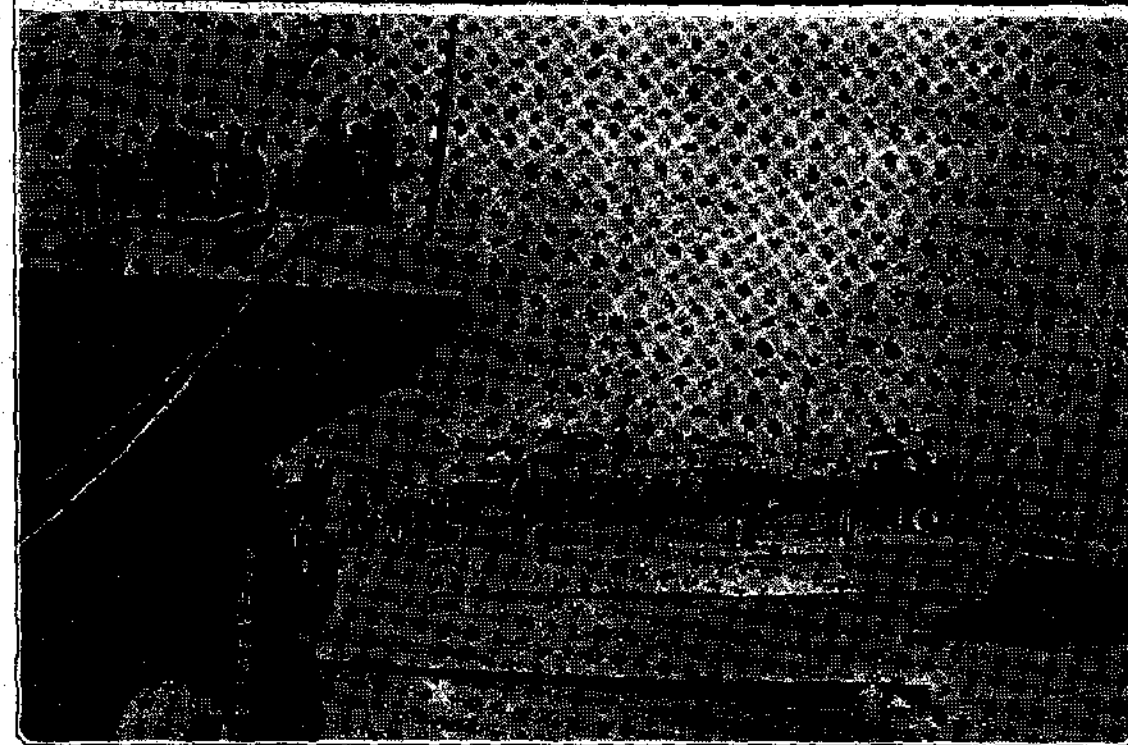
Παρουσιάζεται τώρα ἀμέσως ζήτημα τοῦ καταλλήλου βιβλίου, διότι τὸ νὰ διδῇ ὁ διδάσκαλος ἀφ' ἑαυτοῦ τοιαῦτα ἐπιμέρους διασκεδαστικὰ προβλήματα, εἶναι βέβαια πολὺ δύσκολον καὶ ὅτε σκόπιμον. Πολὺν περισσότερον προκρίται διὰ μίαν συστηματικὴν κατάταξιν τῆς ὕλης, ὅπως ὥστε, χωρὶς ὁ μαθητῆς νὰ τὸ ἀντιληφθῇ, παρὰ τὰς περιπλανήσεις εἰς τοὺς παραπλεύρους δρομικούς νὰ φθάσῃ μ' ὅλα ταῦτα τελικῶς εἰς ὠρισμένον τέμα καὶ νὰ μὴ χάσῃ ἐντελῶς τὸν δρόμον του μέσα εἰς τὴν ἐρημίαν. Βιβλία διὰ τὰ διασκεδαστικὰ μαθηματικὰ ὑπάρχουν τώρα πολλὰ — ἀρκεῖ ν' ἀναφέρω τοῦ Γερμανοῦ Schu-

ΑΠΟ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ — ΠΟΡΕΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΟΥΝ ΤΟΝ ΣΤΟΑΝ ΑΝΑΧΩΡΟΥΝΤΑ — Η "ΑΡΧΑΔΙΑ", ΜΕΤΑΦΕΡΟΥΣΑ ΣΤΡΑΤΟΝ

bert τὰς «Μαθηματικὰς ὥρας σχολῆς» («Mathematische Müssstunden»), ἢ τὸ ἀγγλικὸν τοῦ Ball ἢ τὸ γαλλικὸν τοῦ Lucas, — ὅμως κινεῖται ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ δὲν εἶναι κατάλληλον διὰ τὸν μαθητὴν, ἀπλούστατα διότι δὲν ἐγράφθησαν δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τοὺς μὲ γενικὴν μόρφωσιν ὠρίμους. Τὸ διὰ τὸν μαθητὴν προωρισμένον βιβλίον ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐντελῶς διαφοροτικῶς συντεταγμένον. Προπαντὸς ὅμως ἔρχεται ἡ ἐρώτησις: εἶναι ἐν τοιοῦτο βιβλίον ἐν γένει δυνατόν; Εἰς ποίους μαθηματικὸς κλάδους καὶ εἰς ποίαν ἔκτασιν εἰσποροῦν τὰ διασκεδαστικὰ μαθηματικὰ νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὸν διδάσκαλον ὡς βοηθητικὸν ὄργανον διὰ τὴν μαθηματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μαθητοῦ; Αὐτὰ ὅλα εἶναι ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀκόμη θὰ περιμένουν τὴν ἀπάντησιν, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν πειράματα εἰς διαφόρους κλάδους καὶ εἰς διάφορα ἔθνη, ἐρωτήματα λοιπὸν, τὰ ὁποῖα ἀδύνατον νὰ λυθοῦν ἐκ τῶν προτέρων θεωρητικῶς καὶ ἀκόμη βέβαια ὀλιγώτερον εἰς τὰς συντόμους αὐτὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας εἴχετε τὴν καλωσύνην τόσοσιν προσεχτικῶς ν' ἀκούσετε.

Πρὶν ὅμως κλείσω τὴν μικρὰν μου διάλεξιν, σὰς παρακαλῶ νὰ μου ἐπιτρέψετε, νὰ συνοψίσω συντόμως τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸν τίτλον:

Υπερ τοῦ μαθητοῦ

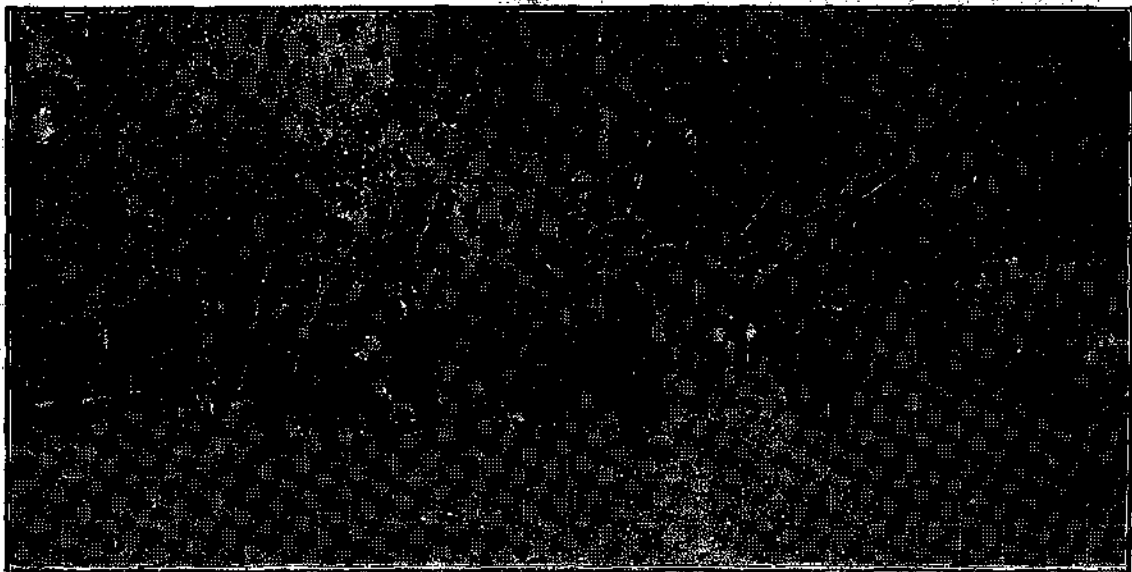
1) Θὰ ἦτο εὐχὴς ἄξιον εἰς τὰς παρατηρήσεις, τὰς πραγματίας καὶ γενικῶς εἰς ὅλην τὴν μεταρρυθμιστικὴν κίνησιν διὰ τὰ κατώτερα καὶ μέσα σχολεῖα ὁ παράγων «παιδίον» νὰ μὴ θεωρῆται ὡς ἐν μαθηματικῶν ἀπειροστόν.

2) Θὰ ἦτο εὐχὴς ἄξιον νὰ πλουτισθῇ ἡ ψυχολογία τῆς παιδικῆς ψυχῆς, ὡς πρὸς τὴν μαθηματικὴν διεύθυνσιν, διὰ καταλλήλων παρατηρήσεων ἀπὸ μέρος τῶν διδασκάλων, μὲ περισσότερον πειραματικὸν ὄργανον.

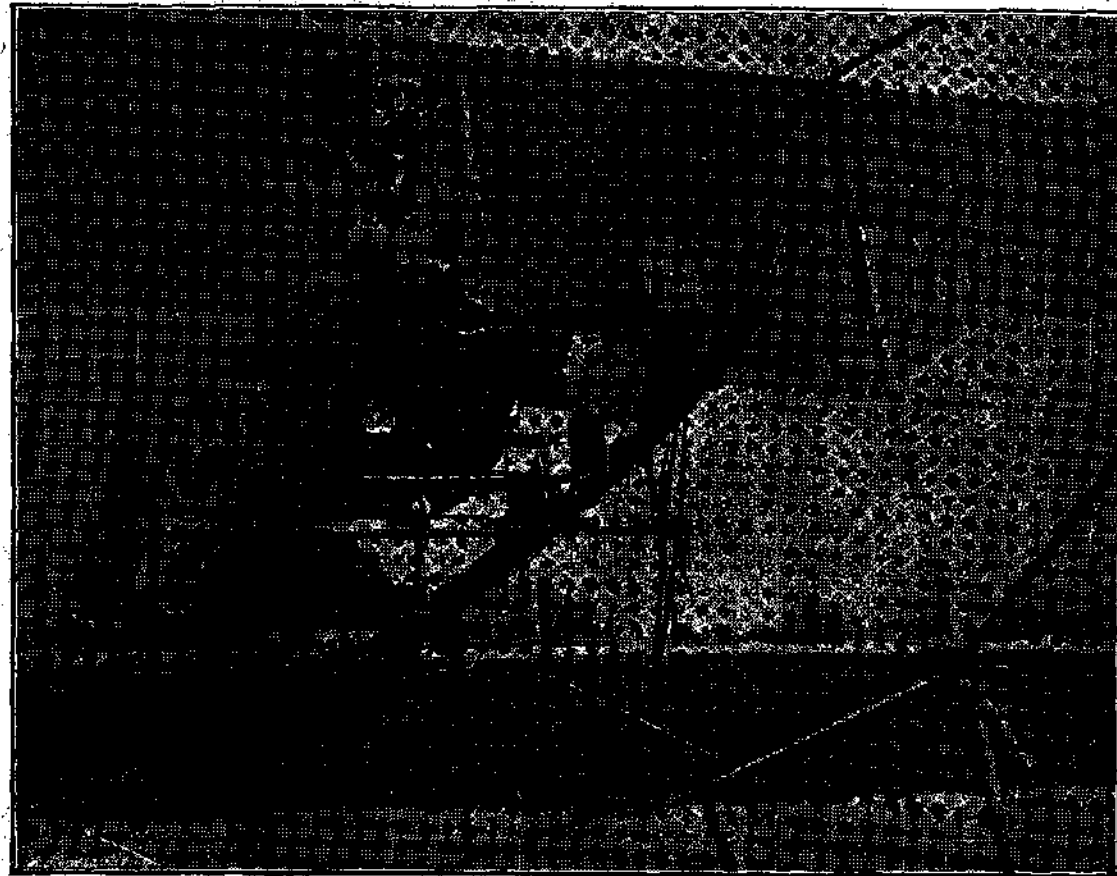
3) Θὰ ἦτο εὐχὴς ἄξιον τὸ ζήτημα, ἂν καὶ πῶς καὶ μὲ ποίαν ἔκτασιν εἰσποροῦν καὶ πρέπει νὰ εἰσαχθοῦν τὰ διασκεδαστικὰ μαθηματικὰ εἰς τὰ σχολεῖα, νὰ σπουδασθῇ κατὰ βῆδος.

Καὶ 4), τὸ ὁποῖον δὲ συμπεριλαμβάνει ὅλα τὰ προηγουμένα, θὰ ἦτο εὐχὴς ἄξιον ν' ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸ παιδίον τὸ δικαίωμα **ΠΡΩΤΟΝ** νὰ εἶναι **παιδίον** καὶ **ΒΗΕΙΤΑ** μαθητῆς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ
μαθηγητῆς καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ
Ἐθν. Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος

ΤΟΥΡΚΟΙ ΔΙΚΜΑΔΟΤΟΙ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ ΑΣΙΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΤΟΥΣΗΣ

ΛΕΣΒΙΑΚΟΝ ΠΑΝΟΡΑΜΑ*

Τὸ ὄρατο μοναστηράκι τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ στὸν Μανδαμάδο — τὴν φιλογράμματη κομόπολι μὲ τὰ ἀββατοκτίοντα παλῆκάρια τῆς. Αὐτοῦ πανηγυρίζουν τὴν 3η Νοεμβρίου πλῆθος προσκυνητῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς νήσου καὶ ἀπὸ τὴν ἀπέναντι Ἀνατολήν. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἔγινε καὶ ἡ ἀπελευθερώσις τῆς Λέσβου. Σήμεως;

Πέραν ἡ ὁμορφὴ παραλία τοῦ Ἁγίου Στεφάνου μὲ τὸ ἀρχαῖο βυζαντινὸ ἐκκλησάκι μὲσα στὰς ἐλῆς. Τὰ μικρὰ νησάκια Λέσβα μὲ τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Μικρασίας μοιάζουν τὰς προκηπιονήσους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Παρακάτω μία τοποθεσία μὲ τὸ ὄνομα Καλαφάτης. Ἐχει δικαίον ἢ παράδοσις νὰ λέγῃ διὸ μὴ φορὰ μὴ ἐξορίστου βασίλισσα τοῦ Βυζαντίου πέρασε ἐδῶ τὴν ζωὴν τῆς.

Κοντὰ τὰ Μυριάνδρεια, φτωχικὰ ἐρεῖκια βυζαντινῆς πόλεως. Σ' αὐτὸ τὸ ἐρημο μέρος τὰ ξημερώματα

ἀκούουν οἱ χωρικοὶ κἀτα σιγανὲς ψαλμοὺς μὲς ἀπὸ τῆ γῆ ἀπὸ τοὺς παπάδες τῆς ἐκκλησίας, ποὺ χάλασαν οἱ Σαρακηνοί. Σὰν τί λειτουργία θὰ ἔψαλαν αὐτοῦ τῶν παπάδων τὰ λείψανα τὴν ἀγῆ, ποὺ περνοῦσαν τὰ ἑλληνικὰ καράβια μὲ τὴν γαλανὴ ἐλευθερώτρια!

Περνοῦμε τὸ λόκιον τῆς Μαγικῆς, ἐνῶν κατὰρράκτη φοβερὸ τὸν χειμῶνα. Αὐτοῦ μὴ φορὰ μὴ διορφή μάγισσα παραπλοῦσε τὰ παλῆκάρια τῶν χωριῶν μὲ τοὺς ἐρωτὰς τῆς. Φθάνομε στὸ ποτάμι τῆς Βασίρας. Τρέχει γύρω ἀπὸ βράχους σὰν νησάκια μικροσκοπικὰ — σμαράγδια ζωσμένα μὲ ἀσῆμι. Δίπλα πᾶντα αἰωνόβια, ὅπου ἀκούεται τὴν νύκτα ὁ ἄμανὲς τοῦ ξυλοκόπου γιουρδούκη.

Ἡ κομόπολις Ἁγία Παρασκευή, μὲ ἓνα πολυαῖον ἐκκλησάκι στὸ κοίλωμα τοῦ βράχου. Ὅλα οἱ χωρικοὶ μὲ κοκκινωφάμενα ἄντερα. Κάποιε μὴ καπέλα μὲ βρακιά μεταξωτὰ καὶ φτερωμένον καπέλο — εἶδος ἰχθυοσαύρου τοῦ μεσολιθικοῦ αἰῶνος — μεταβατικῆς περιόδου μὲσα στὴν ἐξέλιξι τῶν χωριῶν.

* Ὁρατὰ ζωγραφία τῆς νήσου ποὺ ἔγινε κἀλιν ἐλληνικῆ. Ἐδημοσιεύθη πρῶτα εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν».

στερά και είδε τα δύο ψηλά ξλατα, που πέφνουσαν στο ύψος το δάσος και το στόλιζαν με την πράσινη φυλλωσιά τους. Έσυρε με τον Χάρακς προς τα εκεί, ξεπέλασε και τον έδεσε σ' ένα απ' τα δύο ξλατα. Έστερα έσκυψε πάνω στην πηγή, και μέσα στο νερό είδε τη μορφή του. Και σάν είδε τη μορφή του, γνώρισε το πότε θα πεθάνη και κλαίοντας είπε: «Κόσμε ψεύτη! Όραίο μου λουλουδι! ήσουν άραϊός και λίγο μονάχα σέ χάρηκα, λίγο μονάχα: τρακόσα χρόνια! Ηρόθε ή ώρα ν' αφήσω τον κόσμο».

Έγραψε τότε το σπαδί του και σίμως το άλογό του και με μια σπαδιά τού πήρε το κεφάλι, μη τυχόν και πέση στα χέρια των Τούρκων και το βάλουν σέ άγγάρεια να κουβαλά νερό και σάν έσκότωσε το άλογό του, το έθαψε, πιδ καλά απ' ότι είχε θάψει τον άδελφό του τον Άνδρέα.

Έσπασε σέ τέσσερα το σπαδί του το κοφτερό, μην πέση σέ χέρια τούρκικα και ύπερηφανεύονται γι' αυτό και τότε τον καταριώνται οι Χριστιανοί. Και σάν έσπασε το σπαδί του το κοφτερό, έκανε το κοντάρι του έφτά κομμάτια και το έριξε μέσα στα κλαδιά των έλάτων ύστερα, πήρε με το δεξι χέρι το ρόπαλό του το άγκαθατό και το πέταξε στη βαθειά θάλασσα, τη σταχτιά, λέγοντας: «Αν ποτέ το ρόπαλο αυτό βγή απ' το νερό, τότε θα ξαναγεννηθή καλληκάρη σάν έμένα!»

Έριξε λοιπόν τα άρματά του, πήρε από τη ζώνη του ένα κομμάτι χαρτί άγραφο, και έγραψε: «Εκείνος που, περνώντας από το Ούρβίνα, θα φθάση στη δροσερή πηγή, ανάμεσα στα δύο ξλατα και θα βρή τον Μάρκο τον άφοβο, άς μάθη πώς ο Μάρκος είναι πεθαμένος. Απάνω του βρίσκονται τρία μερίδια χρυσάφι, και τί χρυσάφι! όλοκαίνουρια τάλαρα. Άς πάρη το ένα μερίδιο για να θάψη το κορμί μου, το άλλο μερίδιο να το άφιερώση στις έκκλησιές και το τρίτο στους κουλούς και τους τυφλούς, για να γυρίζουν οι τυφλοί τον κόσμο και να τραγουδούν και δοξάζουν τον Μάρκο».

Έγραψε το γράμμα και το ακούμπησε πάνω σ' ένα κλαδί, στο ξλατο, έτσι που να φαίνεται από τον δρόμο. Έριξε στην πηγή το χρυσό καλαμάρι, έβγαλε τον πράσινο μανδύα του και τον άκλωσε στη χλόη κάτω από ένα ξλατο. Έκανε το σταυρό του, εκάθισε πάνω στο μανδύα, κατέβασε ως τα μάτια τον σκούφο του που ήταν από δέρμα σαμούριου, έαπλώθηκε και πια δέν έξυπνησε.

Ο Μάρκος, πεθαμένος, έμεινε στην όχθη της πηγής, μίαν όλόκληρη εβδομάδα. Όποιος περνούσε απ' εκεί κ' έβλεπε τον Μάρκο Κράλιεβιτς, τον νόμιζε κοιμισμένο και άλλαζε δρόμο, μη τυχόν και τον ξυπνήση. Όπου υπάρχει ευτυχία, εκεί είναι και ή δυστυχία και όπου είναι δυστυχία, εκεί υπάρχει και ή ευτυχία. Η τύχη έφερε τον ηγούμενον Βάσο, της άσπρης έκκλησιάς των Χιλιάδων, από το Άγιον Όρος, με τον διάκκο του τον Ησαία. Είδε ο ηγούμενος τον Μάρκο και έγεννε του διάκκου: «Σιγά, παιδί μου, είπε, πρόσεξε μην τον ξυπνήσουμε, γιατί ο Μάρκος μπορεί να κάμη κακό σέ όποιον του ταράξη τον ύπνο του, και να μās σκοτώση και τους δύο».

Ο καλόγερος, κυτάζοντας των, είδε από πάνω του το γράμμα και το διάβασε. Έτσι έμαθε πώς ο Μάρκος ήταν πεθαμένος. Ξεπέλασε τότε και άγγιξε τον άφοβο πολεμιστή, μα εκείνος ήταν πεθαμένος ήμερες τώρα. Τα δάκρυα τρέχουν από τα μάτια του ηγούμενου, γιατί πολύ λυπήθηκε τον Μάρκο. Του έβγαλε τη ζώνη που είχε τα τρία μερίδια χρυσάφι και τη ζώνεται αυτός. Έπειτα σκέφθηκε που να θάψη τον Μάρκο, και να τί άποφάσισε. Εφόρτωσε τον νεκρό στο άλογό του και τον έφερε στην άκρογαλιά. Εκεί τον τοποθέτησε σέ μια βάρκα και τον έφερε ίσια στο Άγιον Όρος στην έκκλησία των Χιλιάδων. Εδιάβασε τις νεκρώσιμες ενχές και τον άπείθωσε καταγής στη μέση της άσπρης έκκλησιάς. Στο μέρος που ο γέρος έθαψε τον Μάρκο, κανένα μνημείο δέν τού έστησε, για να μη γνωρίσουν τον τάφον οι έχθροί του και χαλάσουν το σώμα.

Μετάρφρασις Μ.

ΤΟ ΔΕΚΔΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

Τώρα, γραμμένο είναι τ' όνομά του
άπάνω στις άλήθειας το σκοτάδι.

Αναπαυμένος στα πρόθυρα της έκακουσμένης χώρας του Άλλ-πασά, έαυαζή την άρμονία, που μέσα σ' αυτήν ταξίδευε ή ζωή του παντοτεινά. Ήτον βλαστάρι κάποιας μυθικής γενιάς ο ποιητής που έφυγε από κοντά μας, πολίτης άπόμακρης πνευματικής πατρίδος. Γι' αυτό, πάντα έσκυψε να δροσοισθή στο νερό της βρύσης

που μέσασε απ' τ' άγιο χώμα τρέχει.

Τον θάνατον, τον άγάπησε όσο και την ζωή. Ίσως αυτόν — ποιος ξέρει — άπόμα βαθύτερα. Κάθε του σονέτο — λήκυθος περίτεχνη που κρύβει μέσα της σταλαγμένο κάποιον άρωμα από τα εκλεκτότερα άνθια — είναι ζωγραφιά, κάποτε χωρτισμός, και άλλοτε επίκλησις ποθεινή της αιωνίας γαλήνης. Σπάνιο ήταν να μην ακολουθήση ο λογισμός του τον παράμερο δρόμο, αυτόν που άποζητούσε και ή ψυχή του. Ίσως τον κόσμο να τον άγάπησε γιατί πάντα του έδινε του θάνατον την έλπίδα.

Και είτε ύπομονητικός δουλευτής πεντελικού μαρμάρου, είτε της άμιας του θάνατου θωριάς νοσταλγικός τραγουδιστής, μα ήταν πάντα ή τέχνη του, εδγενική και άφάνταχη. Το χρυσάφι, δουλεμένο από άξιο ποιητικό χέρι, έπαιρνε άλλην αξία, μεγαλύτερη πολύ: έχνούσε την άστραφτερή λαμπράδα του, για να βυθίση τη ματιά στη σκέψη, που μέσα στη σύντομη μορφή του σονέτου έζήτησε τη σεμνή και ύποβλητική της εκδήλωσι.

Αυτή ή άδιάκοπη, σάν προσευχή, άτένις στη γαλήνη της άνωπαρίας, είναι τόσο ταιριαστή με τον στίχο του. Άρμονική ή όμοιοκατάληκτη λέξις, ποτέ δέν επαυλαμβάνεται, και άπαλά διπλώνεται ή ρίμα ή άπλή των όκτώ πρώτων στίχων. Και μέσα στην απλότητα αυτή, τόσο καλαισθητα και τεχνικά δουλεμένη, νοιώθει τον βαθύ ρυθμό που δονεί όλον το ποίημα, ρυθμόν που σβίνει τη λαχτάρα του κόσμου μέσα στην εύγενεια της Σολομικής τέχνης.

Η ίδια εύγενεια που ξεχώριζε και τον άνθρωπο που γνωρίσαμε λίγο μόνον, όταν έρχότανε στας Άθήνας, βουλευτής μιά φορά της Αναθεωρητικής Βουλής, στρατιώτης τώρα τελευταία, για μιά στιγμή μόνον, όσο για να φορέση την έθελοντική στολή του Γαριβαλδίνου και να ξεκινήση για το άγαπημένο όνειρο. Θα την έλεγα όρισσοκρατική τη ζωή του αν ή λέξις ήταν περιεκτική τόσο, που να μην τον άδικήσω. Γιατί από τις χάρες του περίτρανη ήταν και ή καλωσύνη. Σωκράτη τον έλεγαν, και σάν τον Σωκράτη τον άγάπησαν, και έσέβοντο την όμιλία του.

Όλον του το έργον, ίσως να είναι καμιά τριανταριά σονέτα, τα περισσότερα άνεκδοτα. Πιστεύω γλήγορα να εκδοθόν όλα μαζί σέ βιβλίο. Γνώριμα είναι στους λίγους ανθρώπους που διαβάζουν. Έπειτά, κ' εκείνα που δημοσιεύθηκαν, ήταν ύπογραμμένα μονάχα με το άρχικόν του γράμμα Μ. Όταν εύρίσκειτο σέ περιβάλ-

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

λον καλλιτεχνικόν, ήτον διαφορετικός. Στο σαλόνι της Κας Άδρας Θέρου, ένα βράδυ άπήγγειλε ή Κα Θεάνη Παπαά την «Άθήνη». Ήταν εκεί ο ποιητής. Η άπαγγελία έφθανε την έμορφή του ποιήματος. Και ο Μαβίλης, όταν σίαπησε ή εδγενική έρμηνεύτρια, είπε: «Από σήμερα άρχίζω ν' άγαπώ τα ποιήματά μου».

Στη γή που κοιμάται, μιά στήλη, άρχαία επιτύμβια πλάκα, του ταιριάζει. Όχι με κλάμα να τον άποχαίρουμε. Μ' ένα σφιζιμο του χεριού, να ένωτισθούμε τον προφητικό λόγο του.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ'

ΜΙΑ μεγάλη φυσιογνωμία όχι άπλως του έλληνικού κλήρου αλλά του έλληνικού γένους εξέλιπε κατά τας κρίσεις αυτές ήμερας, τας όποιας διέρχεται ή Έλλάς. — Ο Πατριάρχης Ιωακείμ υπέκυψε ήσυχως εις τον θάνατον εις προχωρημένη ηλικία, άποφ έδοκίμασε μαζί με τας μεγάλας άποτυχίας και τας μεγάλας κικρίας. Εκ της άφανούς γεννήσεως του εις μίαν άολίγηνη του Βασίλου ούδεις ήδύνατο να προμαντεύση τον επιβλητικόν γενάρχην όποιος εξέλιχθη με το πάρασμα του χρόνου. Υπό των γονέων του προσορθη διά το ίερατικόν ένδυμα. Εκ φύσεως είχε προ-

που μετά 5 πυροβάλλον, 2 μυδραλλιοβόλων προς ανάκτησιν τῆς θέσεως.

Ἡ μάχη ἤρξατο τὴν 27^{ην} πρωτὴν ὥραν καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς νυκτός. Ἡμεῖς ἐτηρήσαμεν τὰς θέσεις μας ἀποκρουσθέντες καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τοῦ ἐχθροῦ μετὰ πολλῶν ζημιῶν. Ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς δημοσίας ὁδοῦ Ἰωαννίνων καὶ ἐκινουμένα μέχρι τῶν κάτωθι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς θέσεων. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ ἐχθρὸς ἐπετέθη καὶ κατὰ τοῦ ἐν τῇ θέσει Λυγκιάδες εὐρισκομένου ἑτέρου Γαριβαλδινοῦ σώματος ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Πιπίνου Γαριβαλδῆ. Καὶ ἐκεῖ ὁ ἐχθρὸς ἀπεκρούσθη. Τὸ ὕψ' ἐμὲ σώμα ἐβοηθήθη καὶ ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀριστ. Κριάρη, Χρ. Μακρῆ καὶ ἄλλων.

Τὸ ὕψ' ἐμὲ σώμα ἐπολέμησεν ἠρωτικῶς. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου μου ταγματάρχης κ. Μπαρδόπουλος τραυματιοθεῖς ἀπὸ τῆς πρώτης ὑπὸ σφαίρας ἐξηκολούθησε διευθύνων μετ' ἐμοῦ μέχρι πέρατος τῆς μάχης. Ἐσχον πολλὰς ἀπώλειαι. Τὴν ἐπαύριον 28, οἱ Τούρκοι ἀνερχόμενοι εἰς 8000 περίπου καὶ ὑπόστηριζόμενοι καὶ ὑπὸ μεγάλων τοπομαχικῶν πυροβόλων ἀσφαλῶς βαλλόντων ἀπὸ τῆς θέσεως Καστριεῖ ἐπετέθησαν ἀπὸ τῆς χωρῆς μετ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῶν. Ὁ ταγματάρχης Μπαρδόπουλος ἐπληρώθη ἐκ νέου καὶ μετ' ὀλίγων τραυματιζομένων καὶ ἐγώ. Μετεφέρθημεν πρὸς ἐπίδειον τῶν τραυμάτων μας καὶ ἡ διεύθυνσις ἀδυνατοῦνται πλέον ἡμῶν ἀνετέθη εἰς τὸν Πιπίνου Γαριβαλδῆ. Ὁ Γαριβαλδῆς κρατεῖ τὴν γέφυραν Καμπέρ Ἀγὰ ἔχων μετ' αὐτοῦ καὶ μέγα μέρος τοῦ ὕψ' ἐμὲ σώματος.

Υπολοῦζω τοὺς ἐκτὸς μάχης τεθέντας κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰς διακοσίους, τῶν ὁποίων θέλω σὰς στείλαν, ὅταν δυνηθῶ ἀκριβῆ κατάστασιν. Τὸ τραῦμα μου ἐλαφρὸν καὶ ἐλπίζω, ὅτι μετὰ τριήμερον περίπου θεραπεϊὰν θέλω ἐξακολουθήσῃ τὴν αυτοπερσοπον πολεμικὴν μου ὄρειαν.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων Γαριβαλδινῶν
Α. Ρώμας

Κίος, 30 Νοεμβρίου. — Σήμερον ἀπὸ πρώιας ἐχθρὸς ἐπετέθη κατὰ τοῦ χωρίου Καστριεῖ ἀπὸ δύο σημείων καὶ ἀπεκρούσθη. Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐτραυματίσθη εἰς μόνον ἐλαφρῶς. Τὴν μεσημβρίαν ἐγένετο ἐπίθεσις κατὰ τῶν ἡμετέρων ἐν Ἀγ. Γεωργίῳ, ἀπεκρούσθησαν πάλιν ἐγκαταλείψαντες δὲ καὶ νεκροῦς. Ἐν Ἀθῆναις τὸ ἔξ 82 Κρητῶν σώμα ἐξεδίωξε τὸν ἐχθρὸν καὶ κατέλαβε τὰ ἀνασθεν ὑψώματα. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἐφάνεσθησαν περὶ τοὺς 15 Τούρκοι καὶ ἐπληρώθη ἀκινδύνως ὁ Κρηὶς ὀπλαρχηγὸς Κοκκάλας.

Διευθυντὴς στρατοῦ κιορῆς
Δελαγραμμάτας

Σάββατον 1 Δεκεμβρίου. — Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ στρατηγοῦ Ριτσιώτη Γαριβαλδῆ καὶ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου ἀρχηγοῦ τῶν Ἑλλήνων Γαριβαλδινῶν Α. Ρώμα, τὰ ὕψ' αὐτοῦ σώματα διὰ λυσσώδους ἐπιθέσεως ἀπὸ τῆς 4 πρωτῆς ὥρας τῆς 28^{ης} Νοεμβρίου μέχρι τῆς 10 1/2, κατὰ τὰ γέφυρας Τούρκων ἐξ 800 ἀνδρῶν κατέχοντες τὸ Δρίσκον καὶ Μάξι μετὰ πολλῶν ὀχυρωμάτων καὶ 2 πυροβόλων ἐν Βίγλα ἐξετόπισαν τὸν ἐχθρὸν καταδιώξαντά αὐτὸν μέχρι τῆς πεδιάδος τῶν Ἰωαννίνων.

Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ σώματος εἶχεν αὐτὸς ὁ Ρώμας, προεπερσοπῆ δὲ ἐπὶ κεφαλῆς ὁ ταγματάρχης Μπαρδόπουλος. Ἐφρονεύθησαν καὶ ἐτραυματίσθησαν περὶ τοὺς 40, συνελήφθησαν καὶ Τούρκοι αἰχμάλωτοι.

Ἀπώλειαι Τούρκων μεγάλαι.

Κατελήφθησαν θέσεις ἀκτῆς Ἰμνης καὶ Βίγλας.

Ἀνδρεία ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ἀποράμιλος. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης κατελήφθησαν ὄπλα πολλὰ καὶ λάφυρα.

Σάββατον 1 Δεκεμβρίου. — Διὰ μεταγενεστέρου δὲ τηλεγραφήματος τοῦ στρατηγοῦ Ριτσιώτη Γαριβαλδῆ ὥραν 10 π. μ. τῆς 29 Νοεμβρίου ἀγγέλλεται ὅτι τὰ ὕψ' αὐτῶν σώματα προσεβλήθησαν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ ἀριστερόν του κέρας. Ἡ διαγωγή τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ ὑπήρξε τελεία. Ἐσχον 100 τραυματίας καὶ φονευμένους. Δι' ἑτέρου τηλεγραφήματος τῶν τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, ὥραν 5 π. μ. ἀναφέρει ὅτι προσβλήθησι ὑπὸ 800 Τούρκων, ἠναγκάσθη νὰ ἀποσπασθῇ πρὸς τὸν ποταμὸν Νιπόταμον εἰς ἀπόστασιν 3 χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ θέσεων.

Φιλippiάς, 1 Δεκεμβρίου ὄρα 12 10' π. μ. — Συμπληθόντες τὰς διὰ χθεσινῶν δελτίου πληροφορίας ἡμῶν, ἀναφέρομεν ὅτι, ἡ κατάληψις τῶν ὑψωμάτων Ἀετοράχης ἐπετεύχθη δι' ἠρωτικῆς ἐπιθέσεως τῶν εὐχωνικῶν ταγμάτων διὰ τῆς λόγχης.

Κατὰ τὴν φυγὴν τῶν οἱ Τούρκοι ἐγκατέλειπον πλὴν 3 τηλεβόλων καὶ ἕτερα 4 μετὰ μεγάλης ποσότητος ὀλικοῦ. Σήμερον οἱ Τούρκοι ὀποχωρήσαντες ἐκ Πεστών καὶ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, κατέφυγον εἰς τὰ περὶ τὰ Ἰωάννινα ὄχυρά αὐτῶν. Ὁ ὕψ' ἐμὲ στρατὸς κατέλαβε θέσεις ἐναντι τῶν ὀχυρῶν τούτων.

Τὰ περὶ τὸν Δρίσκον ἐθελοντικὰ σώματα ἐπισύραντα διὰ τῆς πρὸς τὰ ὄχυρά Γασταίτης δραστικῶς τῶν ὑπερτέρας ἐχθρῶν δυνάμεις ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν.

Ἀρχηγὸς τῆς Ἡσείρου
Σαπουντζάκης

Ὁ πόλεμος, ποὺ μᾶς ἐπῆρε συνεργάτας, ὑπαλλήλους, ἐργάτας τοῦ τυπογραφείου, μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἐκδοσὴν τῶν « Παναθηναίων » κατὰ μῆνα, προσωρινῶς, ὅσον διαρκεῖ ἡ κατάστασις αὐτή. Θὰ εἶναι καὶ τὰ « Παναθηναία », μὲζι μὲ ὄλους, ἡχώ τοῦ πολέμου μέσα στὸ πλαίσιον, ποὺ πρέπει νὰ ἔχη ἓνα περιοδικόν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ